

આ પુસ્તકની આશાતના કરવી નહિ.

કલ્પગમાં પ્રત્યક્ષ ચમત્કારી.

શ્રી માણિભદ્ર તીર્થનું

વાર્ણન.

— ❀ ❀ ❀ —

સરસ્વતી તાવ વગેરે પદોનો સંગ્રહ.

જુના પુસ્તકો ઉપરથી છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

યતી શ્રી દોલતરાયીજી લાલરાયીજી.

આગલોડ — ઉત્તર ગુજરાત.

સા. ૬૪ સ્વમીત..

શ્રીચીરોડના પુત્ર નથે શ્રીજીને તથાવજ્ય પ્રેમમાં આ.

પોપટલાલ અમથાલાખને જાપી તા. ૧૧૬ — અમદાવાદ.

દ્વિતિયાવૃત્તિ.

પ્રત ૧૦૦૦

સંવત ૧૯૭૭ વીર સંવત ૨૪૪૮. સને ૧૯૨૧.

અમદાવાદ.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગૂજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૮૨૦૫

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ અહિં લખવાનું છે

વિષય ૨૧૪

આ પુસ્તકની આશાતના કરવી નહિ.

કલ્યુગમાં પ્રત્યક્ષ ચમત્કારા.

શ્રી માણિભદ્ર તીર્થનું

વર્ણન.

— ❀ ❀ ❀ —

સરસ્વતી તાવ વગેરે પદોનો સંગ્રહ.

જુના પુસ્તકો ઉપરથી છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર
યતી શ્રી દોલતરાયીજી લાલરાયીજી.

આગસોડ—ઉત્તર ગુજરાત.

સર્વ હક્ક સ્વાધીન..

રીચીગોડના પુત્ર નાથે શ્રીજીનવિદ્યાવિજય પ્રેસમાં
શા. પોપટલાલ અમથાલાખએ છાપ્યું—અમદાવાદ ૧૧૬

દ્વિતિયાવૃત્તિ.

પ્રત ૧૦૦૦

સંવત ૧૯૭૮ વીર સંવત ૨૪૪૮. સને ૧૯૨૧.

અપરંપર

ગુજરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૌપીરાઈ-સંગ્રહ
૯૭૦૫

૭૩

પ્રસ્તાવના.

આજકાલ ઘણી બાબતોનાં વર્ણનો વાંચવામાં આવે છે. તેમાં આવાં પ્રાચિન તીર્થોનો હેવાલ અત્યંત આવશ્યક હોવાથી યથામતિ મળી આવ્યો તે દાખલ કર્યો છે. માણિભદ્ર વીરનુ તીર્થ ઘણા વખતથી આગલોડ પાસે મગરવાડા નામે પ્રસિદ્ધ છે. હવે આગલોડ ગામ એ પ્રદેશ પ્રથમ પ્રાચીન કાળમાં બાવીસમા શ્રી નેમીશ્વર ભગવાન વારે પાંચ પાંડવ થયા તે વખતમાં મોટું ગંભીર અને ભયભીત વન હતું. ક્રૂર તે વન નજીક એક સોજા નામે નગર હતું, તે નગરમાં બહોળી વસ્તી હતી, એટલે દંત કથામાં એમ કહેવાય છે કે—નવસો નવાણું નાડીનું જુથ્ય હતું. એટલે તે નગરમાં ખેડુત લોકોનાં નવસો નવાણું હળ ખેડ કરવા સારૂ નીકળતાં. ત્યારે વિચારે કે એ પ્રમાણમાં બ્રાહ્મણ વણીક અને વૈશ્ય વીગેરે લોકોની વસ્તી કેટલી હશે ? હવે આપણે આગલોડ એ ગામની મુળ સ્થિતી તપાસીએ. ગંભીર વન હતું તે વન અગસ્થ વન નામે ઓળખાતું હતું તે વન વિશે ક્રૂર અગસ્થ માહા તપસ્વી મુની રહેતા હતા. એકદા તે વન વિશે એક રાક્ષસ પેદા થયો તે રાક્ષસ નજીકના સોજા નગરના લોકોને

ખીડવા લાગ્યો અને તેના અત્યંત ત્રાસથી નગરના માણસો ઘણાજ ગમરાવા લાગ્યા; ને રાક્ષસનો ભય કેવા પ્રકારે નાશ પામે એવા વિચારો કરતાં એમ નીરણુય કર્યો કે અગસ્થ મુનીનો આશ્રય લેવાથી રાક્ષસનો ભય દુર થશે; એમ વિચારી નગરના સઘળા માણસો ભેગા થઈ અગસ્થ મુનીના આશ્રમે આવી વિનંતી કરવા લાગ્યા કે મહારાજ અમારે માથે આપ જેવા મહાન ગુરુ છતાં અમોને આવનની અંદરનો રાક્ષસ દુખી કરે છે તો અમારે બીજા કોનો આશ્રય લેવો ? માટે તમારા તપોબળે કરી અમોને ખીડતા રાક્ષસના દુઃખનો અંત આણો.

અગસ્થમુની—અરે ! નગરજનો તમારી દુખી સ્થિતિ જોઈ મને ઘણીજ દયા આવે છે, ને હવે તમારા દુખોનો અંત આવ્યો છે એમ સમજજો. હું દૈવયોગે તે રાક્ષસનો નાશ કરી રાક્ષસના દુઃખથી મુક્ત કરીશ. એમ નગર જનોને સંતોષી વિદાય કર્યા પછી અગસ્થ મુનીએ શ્રી માણીભદ્ર વીરનું આરાધન કર્યું એટલે મહાન બળીષ્ઠ શુરવીર, સેવકનાં સંકટ ટાળવાને સમર્થ સ્મરણ કરતાં તાત્કાલીક અવાજ આપનાર શ્રી માણીભદ્ર વીર પોતાની ચોપ્રક યોગણી, બાવનવીર સેનાએ સહીત પ્રકટ થઈ તે રાક્ષસને તુરતજ હુણ્યો. લોકોના દુખોને દુર કરી સ્વસ્થાનકે ગયા ત્યાર બાદ ધણા કાળે અગસ્થ મુની કાળગમન થયા પછી સોજા નગરની ભાગતી થવા લાગી. રોગોના

ઉપદ્રવ થવા લાગ્યા, એટલે નગરના લોકો એકઠા મળી અ-
 ગસ્થવનની ઝાડી કપાવી ત્યાં નવીન ગામ બાંધવાને તોરણ
 બાંધ્યું, અને અગસ્તપુર એવું ગામનું નામ સ્થાપી લોકો
 ત્યાં આવી રહેવા લાગ્યા, એટલે થોડે થોડે અગસ્થપુરમાં
 વસ્તીનો વધારો થયો. હાલ પણ શ્રીમદ્ જૈનાચાર્યસુરી
 શ્રીજી મહારાજે પટા લખે છે તેમાં પણ સોઝા પટે આ-
 ગલોડ લખે છે, એટલે અસલની પુરાણી રીતને તેમને જારી
 રાખી છે વળી જેમ જેમ કાળ ગમન થતો ગયો તેમ તેમ
 માણસોની વૃત્તિઓ પણ બદલાણી ગામનું નામ અગસ્થ
 પુર હતું તે અજ્ઞાનતાના લીધે ટુંક બોલીમાં આગલોડ
 એ નામ ચાલુ રહ્યું. હવે આગળ કયા કયા રાજાઓ થયા
 તે વાત કાંઈ મળી આવી નથી. ફક્ત રામસીંગ રાજા સંવત
 ૧૭૩૩ ની સાલમાં થયા. તે વખતમાં શાન્તી સોમજીએ
 માણીબદ્ર વીરનું આરાધન કરી લોકોમાં માનતા શરૂ ક-
 રાવી હતી તે પહેલાં પણ વીરનું સીખરબંધ દેરાસર મો-
 જુદ હતું ત્યાર બાદ સંવત ૧૮૬૦ ની સાલમાં હરીસીંહજી
 રાજાના વખતમાં પંચાસ મુકતીવિજયજીના ઉપદેશથી
 આગલોડના જૈનસંઘ તરફથી વીરના મંદિરનો ફરી જી-
 ભોદ્ધાર કરાવ્યો હતો તેની પાસે આદિશ્વર ભગવાનની
 પાદુકાનું તિર્થ છે. આ સઘળું જોતાં પ્રથમની સંપૂર્ણ જાહો-
 જલાલી જણાઈ આવે છે. હાલ તે ગામમાં આશરે ૧૦૦
 ઘર શ્રાવકોની વસ્તીનાં છે બે સીખરબંધ દેરાસર છે તે

પૈકી જેમાં સુમતિનાથની પ્રતિમા મુળ નાયકે ખીરાજમાન છે તે દેરાસર સંવત ૧૬૭૦ માં બંધાવેલ છે તેની પછવાડે રાયણ તળે શ્રી આદીશ્વર ભગવાન તથા સુમતીનાથ અને પારશ્વનાથજી પાદુકાની દેરી શ્રાવક ચુનીલાલ બાદરસીએ સંવત ૧૬૭૬ની સાલમાં બંધાવેલ છે; તે દેરાસરના ઉગમણી બાબુના બારણામાંથી નીકળતાં જમણા હાથની બાબુએ ચોખઠાની અંદર ચોરડીમાં પન્યાસ દોલતરૂચીજીએ લાવેલ નાગફણા પાર્શ્વનાથની પ્રતિમા સ્થાપીત કરેલી છે બીજી જેમાં સોઝા ગામના દેરાસરની પ્રતિમા શ્રી કલ્યાણ પાર્શ્વનાથ ખીરાજમાન છે. તે દેરાસર સંવત ૧૮૬૫ માં બંધાવેલ છે, તે દેરાસરના મેડા ઉપર અરોડા ગામના દેરાસરની પ્રતિમાઓ લાવેલ તેમાં મુળ નાયક શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથ ખીરાજમાન છે. આ ગામ સાગરમતી નદીના કાંઠા પર છે. તેમાં પાઠશાળા, ઉપાશ્રય, પોસ્ટ અને નિશાળ છે. વળી અમદાવાદના નગરથોઠ પ્રેમાભાઈ હેમાભાઈ તથા લાલભાઈ દલપતભાઈ વીંગેરે ઓશવાળના કુળદેવ તરીકે આ માણીભદ્રવીર ગણાય છે. અને હજી પણ તેઓ સાડ માન ધરાવે છે લગ્નપ્રસંગ પહેલાં દેવગણા-અને ગુરૂગણા કરવા તેઓ અહીં આવે છે. મુંબાઈ, પુના, કોલ્હાપુર વિગેરે ઘણા વિસ્તારવાળા પ્રદેશમાં આ દેવના માટે ઘણું સાડ માન છે રાજાઓ પણ તેમને ઘણીજ માન ભરી નજરથી જોતા આવે છે. આ તિર્થના નિભાવ માટે

શ્રી હરિસિંહજીએ જમીન આપેલી છે અને તે હજુપણ તેમના વંશજો માનભરી નજરથી પાળેછે. વીજપુરના ખારોટ લોકો પણ આ દેવને ઘણી માનભરી નજરથી પુજે છે. હરિસિંહજીના વખતના જુના ભાગીદાર ખારોટ દત્તરામ અબુભાઈવાળાએ પણ જમીન આ મંદીરના નિભાવ માટે સંવત ૧૮૧૫ ના અરસામાં ઇનાયત કરેલી છે તે હજુપણ માણિભદ્ર વીરના કુવેતરના નામે ઓળખાય છે, અને તે વીરના વહીવટદારોના તાળે છે. વચમાં અશાન્તીના કારણથી અવ્યવસ્થા થવા પામવાથી દેવળ રહેતા નજીકની જૈન શ્વેતાંબર વાડી વીગેરે જીરણ થયું હતું, પણ સંવત ૧૯૬૫ ની સાલથી મહાજને પોતાના હાથમાં કામ સંભાળીને વ્યવસ્થા સારી કરી છે. હજુપણ તેમાં ખર્ચ કરવાની જરૂર તો છેજ. ગૃહસ્થોએ પોતાનો હાથ લંબાવવો જોઈએ. આ ગ્રંથમાં પદ છે તે બનાવનાર તથા એકઠું કરનાર સ્વર્ગવાસી લાલરૂચિજીના પરમ શિષ્ય દોલતરૂચીજી છે, અને પ્રસિદ્ધ કરનાર પણ તે પોતેજ છે શ્રી માણિભદ્રના કારખાનાનો વહીવટ આગલોડ જૈન પ્રંધ તરફથી આગેવાન શા. ડુંગરશી મુગચંદ તથા વહોરા નાથાલાલ દલીચંદ તથા શા. હરીચંદ શુલાભચંદ તથા શા. જેઠાલાલ નાનચંદ રાખે છે. યાત્રાઓના માટે વાસણુ ગોહડાં વીંચેરેની સવડ છે. આ તિર્થની બધી બાબતોએ રહેલે આવી જવાથી યાત્રાઓની સારી અનુકુળતા છે—બધા સ્થેશનોથી

ગાડીઘોડા અને ઉંટ વીગેરેના સસ્તાં સાધનો મળે છે. વી-
જાપુર [ઉત્તર ગુજરાત]થી ચાર ગાઉ વડનગરથી દસ ગાઉ
માહાદેવપુરાથી છ ગાઉ છે તથા હીમતનગરથી પણ સાત
ગાઉ છે રસ્તો નીર્ભય ઉંચ વસ્તીવાળાં ગામો છે. કુદેડા,
પેઢામલી, ઇલોલ, સરદારપુર વીગેરે જૈનધર્મનાં પવિત્ર
ધામ છે.

લેખક

શા. કંકુચંદ જોડાલાલ—આગલોડ.

શ્રી માણિભદ્ર વીર.

શુરવીર અને દાનવીર પરાક્રમી પુરુષોની ઘણી વાતો તમોએ સાંભળી હશે અને ચરિત્રો વાંચ્યાં હશે. તેમાં આજે તમને “ શ્રી માણિભદ્રવીર ” આ શબ્દ કાને પડતાંજ વિચાર આવવો જોઈએ કે વળી તે શું ? હવે આ ઠેકાણે ખાસ જણાવવાની જરૂર છે કે—આ પણ એક શુરવીર ગૃહસ્થ કે જેણે પોતાની હયાતીમાં ઘણાં ધાર્મિક કામો કર્યા હતાં. હવે પણ પોતાનું શુરવીર અને દાનવીરપણું પ્રગટપણે આ લોકમાં અને પરલોકમાં જણાવી રહેલ છે. તેની નીશાની તરીકે તેવા નામથી ત્રણ તિર્થ પ્રવર્તે છે. એક પાલણુપુર અને ડીસા નજીકમાં મગરવાડાગામે, બીજું ઉજ્જન ગામે અને ત્રીજું આગલોડ નજીક મગરવાડા નામે આ માણિભદ્ર વીરનું તીર્થ છે.

માણિભદ્રવીર—એ હાલમાં ચોસઠમા વ્યંતર ઈદ્ર દેવ છે. તેમને અવધિજ્ઞાન છે. ઘણા કાળથી તે પોતાનું દેવાયુ લોગવે છે ને કુદરતના સાચા નિયમોને સુદ્રઢ રીતે જાણે છે અને પોતાની ઈચ્છાઓ ઉપર કાબુ ધરાવે છે. શુભ કામો કરવામાં પ્રતિદીન ઉદ્યોગી છે, તેમનું દેવ-

ભુવન ક્યાં છે ? કેટલી સિદ્ધી ધરાવે છે ? શું પરિવાર છે ? તથા આવી રીતે તેમને શાથી મળી વીગેરે માટે લઘુ ગ્રંથમાં લખવું ઉચિત નથી. પણ સંક્ષેપમાં તે પ્રથમ કોણ હતા, તેમનું નિવાસસ્થળ ક્યાં હતું, ક્યા ગુરૂના ઉપદેશથી ધર્મ આચરી શુભ પરિણામે ચડી આયુ ક્ષય કરી દેવગતી પામી એકાવતારી થયા તે વિશે પ્રાચીનકાળથી વાર્તા ચાલુ છે કે—આ જંબુદ્વિપના દક્ષિણ ભરતક્ષેત્રને વિશે અતિ મનોહર અને કૃણદ્રુપ સજ્જાઈ વાળો માળવ દેશ છે. તે દેશનાં નામિયાં શહેરોમાંનું એક શહેર કે જેનું નામ ઉજ્જૈન નગર તેજ આપણી વાર્તાના નાયક માણેકશાહ શ્રેષ્ઠોનું નિવાસસ્થળ હતું વિસ્તીર્ણ રાજ્યમાર્ગે, તેમાં રટણ કરતા હસ્ટી, અશ્વ, રથાદીકની ગર્દિવડે હુશોભીત થઈ રહ્યા હતા. ધનીક પુરૂષોનાં રમણીય નિવાસસ્થળો ભરપુર ફર્નિચર અને રંગબેરંગી ચિત્રોવડે નગરની રમ્યતામાં વધારો કરતાં હતાં, બજારની દુકાનો ડસ્તુરી, કેસર અને અન્ય કીમતી ચીજોથી ભરપુર નજરે આવતી હતી, અને તે સિવાય અન્ય નજરે આવતાં રમણીય સ્થળોવડે આનંદ પ્રાપ્ત કરી ક્ષિપ્રા નદીતટની ઠંડી હવાથી આચ્છાદિત બાગ ભણી દ્રષ્ટી કરીએ તો ચંપો, ચબેલી, મોગરો, માલતી, ગુલાબ, ગુલ તથા બીજાં ઇત્યાદીક ફુલોની સુગંધ ચોરી લેઈ નજીક વહાતાવણુંને સુવાસિક કરવાને મંદમંદ વાતો પવન ગર્વથી છલકાઈ રહ્યો હતો. સ્થળે સ્થળે સ્વચ્છ

અને છાંટેત્રી મનોહર લુમીપર નાંખેલા ઝેન્થો ઉપર
સ્નેહી યુવકોનાં ટોળેટોળાં આનંદમગ્ન થઈ વ્યતીત વા-
ર્તાલાપ કરી મુસાફરીના વખતનો સદુપયોગ કરતા નજરે
આવતા હતા બાગમાંથી શહેર બાણી દ્રષ્ટિ નાખતાં જણાતા
દરવાજાઓનું ઝીણું કોતરણી કામ આંખોને આંજી નાંખે
તેવું હતું વિચાર કરતાં જણાઈ આવતું હતું કે કોઈ ઉ-
સ્તાદ વા દેવાંશી ડારીગર સીવાય અન્ય પુરુષ તેની
કોતરણીમાં કામ કરી શકે તેમ ન હતું રંગબેરંગી
દેવમંદીરની-ધ્વજાઓ આમતેમ ફરકી હવા ખાવા ગએલા
સદ્ગુરુસ્થાને આમંત્રણ કરતી હોય એમ દ્રવ્યમાન થતું
હતું. આવા રમણીય શહેરમાં, માણેકશા શ્રેષ્ઠી અને તેમનું
કુટુંબ રહેવાને લાગ્યશાળી થયું હતું માણેકશા શ્રેષ્ઠી તે-
મના કુટુંબ સહિત શુદ્ધ શ્રાવકધર્મ કુળાચાર પ્રમાણે પા-
ળતા હતા. એકદા લુક્કા ગચ્છના આચાર્ય તેજ નગરના
વિષે પધાર્યા, એટલે ધર્મગુરુ જાણી નગરના તમામ શ્રેષ્ઠી
વાંદવા સાડે ગયા. વાંદીને પોતપોતાના યોગાસને ગેહા. ગુ-
રુએ ઉપદેશ દીધો, તેમાં જૈનવચનની આજ્ઞાને લોપી
પોતાના મત પ્રમાણે પ્રતિબોધ આપ્યો, તે મત ફક્ત
માણેકશા શ્રેષ્ઠીએ અંગીકાર કર્યો. સરવે પોતપોતાના સ્થા-
નકે ગયા, અને ગુરુ પણ વિહાર કરી ગયા. માણેકશાએ
હુંઠક મત અંગીકાર કરી પોતાનો જે કુળાચાર કે દેવ-
દરશન કરવાનો હતો તે છોડી દીધો. આ વાત તેમની

માતુશ્રીના કર્ણુગોચર થવાથી તેમને એવો અભિગ્રહ કર્યો કે જ્યારે મારો પુત્ર પ્રથમની માફક દેવદર્શન કરવા જાય અને દેરાસરને ઘણીજ માનભરી નજરથી માને તથા જૈન વચનના અધિકારી શુદ્ધ ગુરૂ હોય તેમને મારી ઉપશાનશાળામાં પધરામણી કરાવી આહાર પાણી આપે ત્યારે મારે ધી ખાવું આવો અભિગ્રહ ધારણ કરી રહ્યાં છે.

હવે મહાવીરસ્વામીના નિર્વાણ પછી કેટલોક કાળ અતીત થયા પછી પપ મે પાટે તપાગચ્છ બીરૂદ ગચ્છા-ધીરાજ શ્રી હેમવીમળસુરી આચાર્ય થયા અને તેમની વખતમાં ત્રણ મત જુદા થયા. કમળકળપ્પા, કનકપુરા સંવત ૧૫૬૨ માં કડવામતિ થયા. તેઓ મહારાજ ભવિક જીવેને પ્રતિબોધ આપતા અજ્ઞાન તીમીરને હઠાવી જ્ઞાન-રૂપી ચક્ષુને દીપાયમાન કરતા વીચરે છે. એમ વિદ્યાર કરતા કરતા ઘણા દેશોનું પરિચટન કરતા કરતા ઉજ્જૈની નગરી સમીપે આવી સમોસર્યા છે, અને તે નગરની બહાર કાઉસગદાને રહ્યા છે. આ વાત માણેકશાની માતુ-શ્રીના કર્ણુગોચર થવાથી તેમનાં રોમાંચીત ઉલ્લાસમાન થયાં છે. પણ પુત્ર દુઠ્ઠકમતી છે એટલે તેમને કાંઈ કહી શકે તેમ હતું નહિ, તેથી મૌન કરી રહ્યાં છે. માણેકશાની માતુશ્રીને ધી ન ખાવાનો જે અભીગ્રહ છે. તે વાત તેમની પુત્રવધુના જાણવામાં આવી તેથી તે વાત પોતાના પતિ માણેકશાને નીવેદન કરી એટલે તેજ દીવસે માણે-

કશાએ પોતાની માતૃશ્રીની ધી ન ખાવા સંબંધી વૃત્તાંત પુછવા લાગ્યા ત્યારે તેમની માતૃશ્રીએ કરેલ અભીગ્રહની વાત કહી સંભળાવી.

માણેકશા—હું આજ સાંજે ગુરુમહારાજ પાસે જઈ આપણે ત્યાં પધારવા સાડ આમંત્રણ કરી આવીશ એમ કહી માતૃશ્રીને સંતુષ્ટમાન કર્યા.

હવે સાંજના છ વાગ્યાનો સમય થયો છે. કમળો પોતાના સ્વામીહસ્ત થવાની દીલગીરીથી સંકોચાતાં માલુમ પડે છે. ચકવો ચકરી વિગેરે પક્ષિઓ પોતપોતાના માળાઓમાં વિશ્રાંતી લેવા વૃક્ષની ડાબીયો ઉપર ચીંચીં કરતાં જણાય છે ગાયો પણ પોતાનાં વહાલાં બચ્ચાઓને મળવાની અપેક્ષાથી ભાં ભાં કરતી દોડતી આવે છે કેટલીક સુઘડ સ્ત્રીઓ પોતાના મકાનોમાં ફનીંચર સાફસુફ કરી લેમ્પો વિગેરેમાં દીવળાતીઓની તૈયારી કરી રહી છે. કેટલીક સંખાણીયો હજુ પાડોસીયોને ત્યાં લોકોની નીંદા કરવામાં મશહુર રહેલી છે. આ પ્રમાણે ધાંધલ મચી રહ્યું છે તે વખતે માણેકશા પોતાના કરમાં બે કપડાના કાકડા કરી તેલમાં ભીંજેલી સળગાવી જે ઠંકાણે આચાર્ય મહારાજ તેમના પરિવાર સહિત કાઉસગગધ્યાને રહ્યા છે ત્યાં આગળ આવ્યા; અને તે સલગાવેલા કાકડા બે કરમાં લેઈ દરેક મુની પાસે જઈ જોવા લાગ્યો. એમ દરેક

સુની તથા આચાર્યની કાઉસગમાં અવગણુ ના કરી પણ તે મુનિઓ તથા આચાર્ય સંમભાવે રહ્યા. માણેકશા ઉપર લેશ માત્ર ક્રોધ તેમ રાગ પણ કર્યો નહિ. તેથી માણેકશા વિસ્મય પામી અંતરમાં વિચારવા લાગ્યા કે અહો આ-આચાર્ય તથા સુની મહારાજાઓં કેવા સમપરણામી છે ને હ કેવળ મુઢમતી કે મેં મહાન પુરૂષોની અવજ્ઞા કરી એમ વિચારતા પોતાના મકાને આવી માતૃશ્રીને પ્રણામ કરી કહેવા લાગ્યા કે, હે માતૃશ્રી મેં આજે પરમ ગુરૂ મહારાજની અવજ્ઞા કરી ઉપદ્રવ કર્યો. તોપણ તેમને લેશમાત્ર ક્રોધ કર્યો નહિ. એવા નીરાગી નીચંથ પોતે તરશે ને બીજાને તારવા સમર્થ સ્વયં વાણી ઉચરનાર એવા ગુરૂ મહારાજના વચનો અંગીકાર કરી હું દિવસ પ્રદિપ્ત થયેથી આપણી ઉપશાનશાળામાં ઘણા આડંબર પુર્વક તેડી લાવી તેમના મુખાર્વીંદની વાણી સાંભળી મારા આત્માને શુદ્ધ કરીશ એમ વાત કરતાં રાત્રી ઘણી અતીત થવાથી પોતાના શયનગૃહે જઈ નીદ્રા દેવીને સ્વાધીન થયા.

આકાશ કેવળ સ્વચ્છ અને નીર્મળ દેખાય છે. અર્ક પણ પોતાની સોનેરી કુંચીયોવડે મોટો મારગ ઉઘાડતો માલુમ પડે છે. રાત્રીદેવીના અંધકારને નાશ કરતો સુ-વર્ણમય રતનોના રથમાં બેસી પોતાનું કોમળ મુખાર્વીંદ દર્શાવતો દર્શાવતો આસ્તે આસ્તે ચાલ્યો આવે છે. પો-

તાના શકુલ કીરણો રૂપ સીપાઇઓને હુકમનું ફરમાન કરી સોનેરી ઓચ્છાડને ખીચીવતો જાય છે. કેટલાક ધાર્મિક જનો સ્નાન કરી દેવસેવા કરવા આરૂઢ થયેલા છે. દેવમંદીર વિગેરેમાં ઘંટનાદને આરતીઓ થઈ રહી છે. કેટલીક મુઘડ સ્ત્રીઓ પોતાના નીવાસસ્થળોને સાફસુફ કરી મકાન આગળના ચોકને શુદ્ધ કરી રહી છે. તે અરસામાં માણેકસા પંચપરમેષ્ઠીનું ધ્યાન કરતા નીદ્રામાંથી જાગૃત થઈ વસ્ત્રાભરણો બદલી હાથપગ ધોઈ ઉત્તરાસન નાખી સરવે નગરજનોને એકઠા કરી જ્ઞાનોપગરણુ ભેટણું લેઈ મોટા આડંબર સહીત વાજતે ગાજતે આચાર્ય મહારાજને વાંદવા સાડૂ ગયા. ભેટ ગુરૂમાહારાજ આગળ મુકી ત્રણ પ્રદક્ષણા દેઈ પાંચ અભીગમ સાચવી વંદન કરી સ્વસ્થાનકે બેઠા. એટલે આચાર્ય મહારાજ ઉપદેશ દેવા માંડયા.

શુદ્ધે ફલં તત્ત્વચારણં ચ દેહસ્ય સારં વૃત્તધારણં ચ ।

પિતસ્ય સારં કિલ પાત્ર દાનં, વાચઃ ફલંપ્રિતીકરં નરાણામ્ ।

તત્ત્વાતત્ત્વ, સત્યાસત્ય, શુષ્ટદોષ, હિતાહિત, લાભા-લાભ, ભક્ત્યાભક્ષ, પેયાપેય અને ઉચીતાનુચિત વિગેરેનો વિચાર કરીને સારભુત તત્ત્વનું ગ્રહણ-સેવન કરવું એજ સદ્બુદ્ધિ પામ્યાનું કૃણ છે.

વળી દયા એજ ધર્મનું મુળ છે અને દયાને અ-

નુસરીને સર્વસહ અનુષ્ઠાન પ્રવર્તે છે. એમ જીન આગમમાં સિદ્ધાંતરૂપે કહેલું છે, તેથીજ સર્વજ્ઞભાષિત સત્ય ધર્મનું યથાર્થ આરાધન કરવાને દયાળુ હોવાની ખાસ જરૂર છે. અર્થાત દયાળુ ધર્મરત્નને યોગ્ય છે. દયાહીન કોઈ રીતે ધર્મને યોગ્ય નથી. કેમકે તેવા નિર્દય પરીણામવાળાનું સર્વ અનુષ્ઠાન નિષ્ફળ થાય છે એવી રીતે દયાસહિત શ્રી જૈનસાશનની પ્રભાવના કરવા તત્પર રહેવું પવીત્ર જૈનસિદ્ધાંતનો પુરતો અભ્યાસ કરવાથી ભ્રમજનોને ધર્મોપદેશ દેવાવડે, દુર્વાદીનો મદ ગાળવાવડે, નીમીત્તજ્ઞાનવડે, તપોબળવડે, વિદ્યા મંત્રવડે, અંજન યોગ્યવડે અને કાવ્યબળ રાજા પ્રમુખને પ્રતિબોધવા જૈન સાશનની જયપતાકા ફરકાવવા બનતું વીર્ય સ્ફોરવડું.

શુદ્ધ સમકીર્ત પાળવું (મન, વચન અને કાયાવડે) મનથી શ્રી જીન અને જૈન માર્ગ વિના સર્વે અસાર છે એમ નીરધાર કરવાવડે; વચનથી શ્રી જીન ભક્તિથી થઈ શકે તે કરવા દુનિયામાં બીજું કોણ સમર્થ છે એમ હોવાથી તથા કાયાની અડગપણે શ્રી જીન વિના અન્ય હું દેવને કદાપી પણ પ્રમાણ કહુંજ નહિ. જેમ સમકીર્ત શુદ્ધ નીરમળ થાય તેમ કરવું. શુદ્ધ દેવગુરૂને યથાવિધી વંદન કરી યથાશક્તિ વૃત્ત પચ્ચબાણ કરવાં તથા ઉત્તમ તીર્થ-સેવા દેવગુરૂની ભક્તિ પ્રમુખ સુકૃત એવી રીતે કરવાં કે, જેથી અન્યદર્શનીજનો પણ તેને સુકૃત કરમોને અવશ્ય

અનુમોદના કરી બોધીબીજ વાવી ભવાંતરમાં સુધર્મ ક્રમ પામવા સમર્થ થાય યાવત્ મોક્ષાધીકારી થાય.

વીતરાગનાં વચન પ્રમાણુ કરવાં. સર્વજ્ઞ વિતરાગ પરમાત્માએ ત્રણ કાળના જે જે ભાવ કહ્યા તે સર્વે સ્વ્ય છે. એવી દ્રઢ આસ્થાવાળો ઉત્તમ લક્ષણોવડે લક્ષીત સમ- ક્રીત રતનને ધારી ત્રણ કાળ જીવન દર્શન કરી ત્રણ કાળ જીવનની સેવા કરી સુખી થાય છે. ઉપર પ્રમાણુ દેશના સાંભળવા બાદ માણેકશાહુ શ્રેષ્ઠીએ ગુરૂ પ્રત્યે વિનંતી કરી કે, આપ સર્વે મુનીજનના પરિવાર સહિત નગરમાં પ- ધારી મારી ઉપશાનશાળા પાવન કરો એમ કહ્યા પછી ગુરૂ સર્વે સાધુ સહિત નગરમાં પધાર્યા અને તેજ શ્રેષ્ઠી- ના ત્યાં આહારપાણી કર્યો એટલે માણેકશાહની માતુ- શ્રીનો આજે નીચમ પુરો થયો. હવે હેમવીમળસુરી ઘણુ દીવસ ત્યાં રહી ઘણા દીવસ વ્યતીત થયા પછી વિહાર કરી ગયા. તે ઘણા દેશો તથા ઘણાં નગરોમાં પરોયટન કરી ભવીક જીવને પ્રતીબોધતા આગ્રાનગરે પહોંચ્યા. ત્યાં શ્રાવક શ્રાવીકાનો આગ્રહ થવાથી ચતુરભાસ કરવા ત્યાં રહ્યા તેજ વરસમાં માણેકશાહુ શ્રેષ્ઠી પણ ઘણી જાતનું કરીયાણું વીગેરે માલની પોઠો ભરી ઉજ્જનથી નીકળી વેપાર અર્થે આગ્રે ગયા. ત્યાં પોતાનો માલ વેચ્યો ને ત્યાંથી ખપતી ચીજો ઉજ્જન લાવવા પોઠો ભરવા માંડી એવામાં કોઇએ આવી કહ્યું કે, હેમવીમળસુરી અગ્રે ચા-

માસુ રહ્યા છે. આ વાત સાંભળતાં તુરતજ કામ બંધ કરી શ્રીસુરીજીને વાંદવા સારૂ ગયા ને ત્યાં જઈ ત્રણ પ્રદક્ષીણા દેઈ વંદન કરી બેઠા. ગુરૂમહારાજે શ્રાવક મુળ બારવ્રત અધીકાર સંભળાવ્યો તેવારે માણેકશાહે બારવ્રત ઉચર્યા પછી ગુરૂના આદેશથી ભરેલ પોહી રવાના કરી ચતુર-માસ ત્યાં રહ્યા.

ગુરૂએ શ્રીસિદ્ધાચળ મહાત્મ્યની વાંચના શરૂ રાખી કારણ કે ભવીક જીવને એકાગ્રતાથી થઈ મોક્ષપદને પામનાર છે એવું જ્ઞાનળગે જાણી ચતુર્માસમાં શ્રી શેત્રુંજી મહાત્મ્યની વાંચના શરૂ કરી, દીન પ્રતીદીન સાર્માર્થિક. એ ટંક પ્રતિક્રમણ પોસહ વીગેરે ધર્મકરણી ઉપભાવનાએ કરતા ચાતુર્માસ ગાળે છે. આગળ કથીત પ્રમાણે માણેકશા શ્રેષ્ઠી હુંકકમત છેડી તપાગચ્છ ગિરૂદ શ્રી વીતરાગની આજ્ઞા પ્રમાણે શુદ્ધધર્મકરણીમાં પ્રવર્ત્યા આ વાત તેમના પ્રથમ ગુરૂ કે, જે હુંકક મતના હુતા તેમના જાણુવામાં આવ્યાથી દ્વેષભાવની ખુદ્ધિએ કાળાગોરા ભૈરવનું આરાધન કરી શ્રી હેમવીમળસુરી તથા તેમના સાધુઓને વીઘ્ન ઉત્પન્ન કરવા માટે આજ્ઞા આપી. એટલે કાળાગોરા ભૈરવોએ દરરોજ એક સાધુના શરીરમાં પ્રવેશ કરી સાંજ સુધી ગુમાતા ફેરાવી ખીજે દીવસે મરણ આણે. એમ કરતાં કરતાં ચતુર્માસ પુરા થવા આવ્યા તેટલામાં દશેક સાધુનો સ્વર્ગવાસ થઈ ગયો. એટલે હેમવીમળસુરીએ જ્ઞાન નીમીતથી

વિચાર કરી ઉપદ્રવ ટાળવા માટે શાસનદેવીનું આરાધન કર્યું, ત્યારે શાસનદેવીએ કહ્યું કે તમે વિહાર કરતા ગુજરાત તરફ જશો ત્યાં તમને ઉપદ્રવ ટાળનાર દેવને પ્રત્યે થશે. પછી માણેકશા ત્રેબીએ ગુરુમાહારાજ સમીપે અભીગૃહ કર્યો કે જ્યારે સેત્રુંજીગીરીનાં દર્શન થાય ત્યાં સુધી અનાજ પાણી લેવું નહિ, તેમ આ શરીરને કાંઈ પણ ઉપસર્ગ થાય તે માહારે સહન કરવા ને વાહન સિવાય આદીને જવું, એ પ્રમાણે દ્રઢ ધારણા જોઈ ગુરુ કહેતા હવા કે આપ્રા અને સેત્રુંજીગીરી દોઢસો ગાઉ દુર છે એટલે તમારાથી આ અભીગૃહ પાર પડશે નહિ છતાં પણ પોતે કાર્તિક વદી ૧ ના દીવસે સિદ્ધગિરિનું ધ્યાન ધરતા યાત્રા નિમિત્તે નીકળ્યા તે દીનપ્રતિદીન સિદ્ધગિરીનું ધ્યાન ધરતા આગળ આપણે ઇસારો કરી ગયા છીએ કે ડીસા નજીક અને પાલન પુર પાસે સાપી સ્ટેશન તથા અમરદહમી સ્ટેશનથી ત્રણ ગાઉ હાલ મગરવાડા ગામ છે પણ તે વખતમાં ત્યાં આગળ ઘણીજ ખીડામણી અને કંટક ઝાડોની ઘણી છટાએ છવાયલ રણ હતું તે રસ્તે આવ્યા અને સિદ્ધગિરિ એવું ધ્યાન ધરતા આવ્યા જાય છે તો અગાનક ચોર લોકો ઉઠ્યા ને ઉભા રહ્યા એવા શબ્દોનો ઉચ્ચાર કર્યો તે તો ક્રૂર એકજ ધ્યાનથી આવ્યા જાય છે એટલે ચોરાને વિશેષ શક પડ્યો કે તે-

મની પાસે અખુટ દ્રવ્ય છે, એમ ધારી એકદમ દોડતા જઈ શહુસ્રનો પ્રહાર કરી શરીરના ત્રણ ટુકડા કરી નાંખ્યા તે વખતે અંત સમયે સિદ્ધગિરિના ધ્યાનથી મરણ પામી ભુવનપતી દેવોમાં અંતર ઈંદ્ર મણિભદ્ર એવે નામે થયા તેમની સેવામાં મહાન શક્તિવાળા ખાવનવીર તથા ચોસઠ યોગણી હરહુમેશાં નાટારંગ કરતી રહે છે. વળી તે શામશુદ્ધ વર્ણ, ગંભીર, તુદિલ (અજ મુખ) મનોહર પ્રિયદર્શન માનોન્માન પ્રમાણ સહીત હાથ વા પગનાં તળીયાં નખ તારૂ જીંઘડા અને હોઠ એ ભાગ રક્ત વર્ણ છે, લાલ ચકળતો મુકટ ધારણ કરેલો છે, અનેક પ્રકારના રત્નમય આભુષણોથી શોભીત વડવૃક્ષની ધ્વજા ધારણ કરેલી હોય છે. વળી ખટ ભુજાઓ છે એ પ્રમાણે દેવભુવનમાં અનંતા સુખ વિલસી રહ્યા છે.

આત્રા નગરથી ચોમાસુ ઉતર્યા પછી હેમવીમળ-સુરીએ ગુજરાત તરફ વિહાર કર્યો તે દિનપ્રતિદિન ઘણાં શહેરો તથા નગરોમાં ભવિક જીવને પ્રતિબોધ આપતા પાલણપુર નજીક, આગળ કથીત વાતની જગોપર આવ્યા. તે વખતે વિચાર થયો કે આ ઠેકાણે દેવપરચો થવો જોઈએ, એમ વિચારી તે જગોપર અકૃમનો તપ કરી કાઉ-સગ્ગધ્યાને રહ્યા, એટલે તપના પ્રભાવે ભુવનપતિ અંતર ઈંદ્ર મણિભદ્ર વીરનું આસન ચળાયમાન થયું તેમણે

અવધીજ્ઞાને જોયું તો પોતાપર ઉપકાર કરનારને ભવસ-
મુદ્રમાંથી તારનાર ગીતારથ પોતાના ગુરૂ આવેલા જોયા
એટલે વંદન કરવા સારૂ પોતાની જે દેવસેના કે આવન
વીર ચોસઠ યોગણી સહિત આવી ગુરૂને વંદન કરી અ-
ગ્રાજ કર્યો કે મહારાજ મને ઓળખ્યો ?

ગુરૂ—તમને કોણ ન ઓળખે તમો દેવ છો. સર્વ
મનુષ્ય જનને પુજનીક છો તો તમોને સર્વત્ર ઓળખેછે.

મણિભદ્ર વીર—ના તેમ નહિ, હું ગતભવે માણે-
કશા શ્રેષ્ઠીનો જીવ છું ને આપની અમરત સમાન દેશના
સાંભળી સિદ્ધગિરિના ધ્યાનથી આ જગાએ મરણ થવાથી
વ્યંતર ઈન્દ્ર મણિભદ્ર નામે વિર થયો છું અને આપણી
સેવામાં હાજર છું. વળી ઉદ્યાપી પણ મણિભદ્ર વિરનાં
ત્રણ સ્થાનકો છે. એક ઉજ્જૈણમાં ક્ષીપરા નદી તટે વડ
નીચે મસ્તક પુજાય છે ને આ જગાએ ઠીંગણ પુજાય છે
ને ઉત્તર ગુજરાત વિજાપુર નજીક આગલોડ ગામે ઘડ
પુજાય છે એવી ચાલતી આવેલી અનંતકાળની અદ્યાપી
ત્રણ જગાઓ છે.

ગુરૂમાહારાજ—અમો સાધુ વૃંદને એવો ઉપદ્રવ
થયો છે કે સાધુ અચાનક ગુહ્ય પ્રકૃતિ થઈ આખો દીવસ
ધુમતા ફરી મરણ પામે છે એમ આશામાં ચતુર માસમાં
દસ સાધુ મરણ પામ્યા અને આ અગીયારમા સાધુ મ-

રણની પથારીએ છે, તો તે ઉપદ્રવ કોનો છે તે તપાસી શાંત કરો ત્યારે માણિભદ્ર વિરે અવધીજ્ઞાને જોયું તો કાળા ગોરા ભૈરવનો ઉપદ્રવ દીઠો તે વખત બે વિર પોતાની સ્વારીમાંજ હતા તેમને બોલાવી કહ્યું કે તમે સંત પુરૂષોને ધર્મકરણી કરતાં ઉપદ્રવ કરો છો તે ઠીક નહિ એવાં કર્મો ઉપાર્જન કરી માઠી ગતીએ જશો તો તાત્કાલિક આ ઉપદ્રવને શાંત કરો.

કાળા ગોરા—આપની આજ્ઞા અમો માન્ય કરીએ છીએ પણ અમારું આરાધન કરી જે માણસે મંત્રબળે બાંધેલ છે તેનું કામ કરવાને અમો બંધાએલા છીએ. એટલે આપની આજ્ઞાનું પાલણ કરી શકાશે નહિ. કદાપી આપ અમારા સ્વામી છો ને જબરાઈથી આજ્ઞાનું પાલન કરાવવા ઈચ્છતા હશે તો અમો યુદ્ધ કરવા તૈયાર છીએ પણ આજ્ઞાનું પાલણ કરીશું નહિ.

આમ વાતચીત થયા પછી માણિભદ્ર તથા કાળા ગોરા ભૈરવ વચ્ચે યુદ્ધ થયું. કાળા ગોરા ભૈરવો આઠ ભુજબોવાળા હતા ને માણિભદ્રને છ ભુજબો હતા એટલે શહુસ પ્રહાર પહોંચી શકે તેમ ન હતું, તેથી માણિભદ્ર વિરે વૈકીય લબ્ધી ફેરવી સોળ ભુજબો કરી યુદ્ધ કરી કાળા ગોરા ભૈરવને વશ કરી હુકમ કર્યો કે

સાધુ જનને તમોએ કરેલો ઉપદ્રવ બંધ કરો. હવે પછી કોઈ પણ સાધુ અને સંત પુરૂષને ઉપદ્રવ કરશો નહિ. તેવારે તુર્તજ જે સાધુ ધુમતા હતા તેમનો ઉપદ્રવ બંધ કર્યો તેથી અગીયારમા સાધુ જીવતા રહ્યા. પછી માણિભદ્ર વિર ગુરૂ પ્રત્યે કહે કે તપગચ્છની પાટે જે આચાર્ય થશે તેમનું હું રક્ષણ કરીશ જે વખતે આચાર્ય જે દેશમાં વિચરે તે વખતે પહેલા મહારા સ્થાનકે જઈ પછી દેશમાં વિહાર કરે તો પુજા સારી પામશે એમ કહી દેવો સહિત પોતાના સ્થાનકે ગયા.

આગલોડ નગરે ઘડ પુજાય છે તે પરચો ઘણા દીવસથી વીસસ્થળ થયો હતો ત્યારે છેલ્લામાં છેલ્લી સંવત ૧૭૩૩ ની સાલમાં શાંતીસોમસુરીએ એકસો એકવીસ ઉપવાસ પદ્મસણે બેશી આરાધન કર્યું તે વખતે પ્રગટ થઈ જણાવ્યું કે આ ઠેકાણે મારું ઉઘાપી સ્થાનક છે ને તમો આંખ મીચી જોલો તે વખતે સુરીશ્રીએ આંખ મીચી ખુલ્લી કરી જોયું તો પોતે મગરવાડા ગામે બેઠેલા છે તે આરસામાં અવાજ થયો કે આ પીંડીમાંથી એક પીંડી ઉપાડી આંખ મીચો તેમ સુરીશ્રીએ કરી આંખ ખોલી તો હાલ આગલોડ નજીક ટેંબા ઉપર સ્થાનક છે ત્યાં બેઠા છે ત્યારબાદ જણાવ્યું કે આ ઠેકાણે તમારા કરમાં પીંડી છે તે પીંડી સ્થાપી મારી સ્થાપના

કરજો એટલે જે કોઈ મારી આસ્થા સત્યતાથી રાખશે તેની હું આશાઓ પુરી કરીશ તેમ કાયમપણે જણાવી સુરીશ્રીને સંતોષ આપ્યો. હાલ પણ ખરા અંતઃપૂર્વક સત્યતાથી સમરણ કરે તો ગમે તેવી આપત્તિમાં આવેલ હોય તોપણ તે વખતે આવી રક્ષણ કરે છે. તેમ જળ, અગ્નિ, ઝેર, સાપ ખરાબ ગ્રહ, દુષ્ટ રાજા, રોગ, લડાઈ ને રાક્ષસ શત્રુઓના સમુહ, મરકીનો રોગ, ચાર શિકારી, પશુ અને મદોન્મત હાથી વીગેરેનો ભય તેમજ મારી, મરકી, અતી વૃષ્ટી, અનાવૃષ્ટી, દુર્ભિક્ષ, સ્વચક્ર (પોતાના સૈન્યનો ભય) અને પરચક્ર (પારકા એટલે બીજા રાજ્યના સૈન્યનો ભય) એમ સર્વ ભયમાંથી બચાવે છે.

હવે ઈંદ્ર ચોસઠ ગણાય છે તે ક્રિયા ક્રીયા તે તથા યક્ષ અને વ્યંતર વીગેરે માટે તમારે થોડુંક જાણવું જોઈએ તે એ કે, ખાર દેવસોડના ઈંદ્ર દશ ગણાય છે તથા ભુવનપતિના વીસ ઈંદ્ર છે તથા સોળ વ્યંતરના ઈંદ્ર સોળ વહાણ વ્યંતરના ઈંદ્ર ચંદ્રમા અને સુરજ માળી ચોસઠ ઈંદ્ર કહેવાય છે વ્યંતર જાતીના દેવો છે તેમાં મુખ્ય આઠ જાતી છે તેનાં નામ કિન્નર, કિન્નમ પુરુષ, મહોરગ, મન્ધર્વ, યક્ષ, રાક્ષસ, ભૂત અને પીસાચ, તેઓ સ્વર્ગ, મૃત્યુ અને પાતાળમાં સર્વ સ્થળે સ્પર્શ કર્તા સ્વતંત્રપણે એક બીજાની સોબતમાં મરણ મુજબ ગતી કરતાં

આરે દીશાઓમાં ફરતા રહે છે. વળી કોઈ તો માણસોની સેવકની પેઠે સેવા કરે છે. અને અનેક પ્રકારનાં પર્વત, ગુફા, ગાઢવન, ખોલ (કંદરા વિવર) ઇત્યાદિમાં નીવાસ કરે છે તેથી તેઓ વ્યંતર કહેવાય છે. વળી તેઓમાં કોઈ દેવો અમુક ક્ષેત્રનું રક્ષણ કરનાર તરીકે હોવાથી ક્ષેત્રપાળ કહેવાય છે.

ઉપર જણાવેલી આઠ જાતીઓ પૈકી પહેલા કીન્નરમાં વળી દશ જાત છે તેનાં નામ (૧) કીન્નર, (૨) કીમ્પ પુરુષ (૩) કાં પુરુષોત્તમ (૪) કાં નરોત્તમ (૫) હૃદયગમ (૬) રૂપશાળી (૭) અગ્નીદંત (૮) મનોરમ (૯) રતીપ્રીય અને (૧૦) રતીશ્રેષ્ઠ.

બીજા કીમ્પ પુરુષ દસ પ્રકારના છે તેના નામ (૧) પુરુષ (૨) સતપુરુષ (૩) મહાપુરુષ (૪) પુરુષ વ્ર-પણ (૫) પુરુષોત્તમ (૬) અતી પુરુષ (૭) મરુદેવ (૮) મરુત (૯) મેરુપ્રભ અને (૧૦) યશસ્વતઃ.

ત્રીજા મહોરગ દશ પ્રકારના છે તેનાં નામ—(૧) ભુજગ (૨) ભોગશાળી (૩) મહાકાય (૪) અતીકાય (૫) સ્કંધશાળી (૬) મનોરમ (૭) મહાવેગ (૮) મહેશ્વજ્ઞ (૯) મેરુકાન્ત અને (૧૦) ભાસ્વાન.

ચોથા ગંધર્વ બાર પ્રકારના છે તેનાં નામ (૧) હાહા (૨) હુહુ (૩) તુંબાર (૪) નારદ (૫) રૂ-

પીવાદીક (૬) ભૂતવાદીક (૭) કાદમ્બ (૮) મહાકા-
દમ્બ (૯) રેવત (૧૦) વિશ્વાસુ (૧૧) ગીતરતી
(૧૨) ગીતપસસી.

પાંચમા યક્ષ તેર પ્રકારના છે તેનાં નામ (૧)
પૂર્ણભદ્ર (૨) મણીભદ્ર (૩) સ્વતભદ્ર (૪) હરિભદ્ર
(૫) સુમનોભદ્ર (૬) અતિપાતિકભદ્ર (૭) સુભદ્ર
(૮) સર્વતોભદ્ર (૯) મનુષ્યક્ષ (૧૦) વનાધિપતિ
[૧૧] વનહાર (૧૨) રૂપયક્ષ (૧૩) યક્ષોત્તમ.

છઠ્ઠા પ્રહરાક્ષસ સાત પ્રકારના છે તેનાં નામ—
ભીમ, મહાભીમ, વીર, વિનાયક, જગરાક્ષસ, રાક્ષસ અને
પ્રહરાક્ષસ.

સાતમા ભૂત નવ પ્રકારના છે તેનાં નામ—સુંરૂપ,
પ્રતીરૂપ, અતિરૂપ, ભૂતોત્તમ, સ્કન્દિક, મહાસ્કન્દિક,
મહાવેગ પ્રતિછન્ન, અને આકાશમ,

આઠમા પીસાય, તે પંદર પ્રકારના છે તેનાં નામ—
કૂશમાન્ડ, પટક, જ્વેષઆન્હક, કાળી માહાકાળ, ઉક્ષા,
અયૌક્ષ, તાલપિસાય, મુખ્ખર પીસાય, અઘશ્તારક,
દેહ, મહાવીદેહ તુણ્ણીક અને વન પીસાય.

આ વ્યંતર દેવોને વૈકીય સ્વભાવ તથા રૂપ અને
ચિન્હઃ જુદી જુદી જાતનાં છે પણ તે સર્વેનું વર્ણન

ગ્રંથમાં ગૌર વવતાના ભયથી મોકુફ રાખવામાં આવ્યું છે.

માણીસદ્રવીર જે વ્યંતર ઇંદ્ર સોળ બતાવ્યા તેમાંના એક ઇંદ્ર છે તેમનું આરાધન શી રીતે કરવું તેનો અનેક વિદ્વાનો શાસ્ત્રમાં બતાવેલાં છે પણ તેમાંનું રહેતું અને સર્વ કોઈથી બની શકે તેવું નીચે મુજબ બ્રતાવ્યું છે.

આઠમ, ચૌદશ. તથા માસના દરેક રવીવારે આંખીલ કરવું તથા જે ઠેકાણે વીરનું સ્થાનક હોય તે ઠેકાણે આંખીલ હોય તે દીવસે દીપ ધુપ વીગેરે અષ્ટ દ્રવ્યથી પુજ કરવી ને જે ઠેકાણે સ્થાનક ન હોય તો ફક્ત આંખીલ ઉપર બતાવ્યા પ્રમાણે કરવું ને નીચે લખ્યા મંત્રની એકવીસ નવકરાવાળી ગણવી સ્થાનકવાળાએ પણ ગણવી.

ॐ असि आउसाय नमः पञ्ची श्री माणिभद्र दिशतुं
मम सदा सर्व कार्येषु सिद्धम् ॥ આ મંત્રની પણ એકવીસ
માળા ગણવી.

માણીસદ્રવીરની જેને બાધા મુકવાની હોય તે માટે બાર માસમાં મોટા ત્રણ દીવસો છે. તે એ કે આસો સુદી ૧૦ માહા સુદી ૫ તથા વૈશાખ સુદી ૩ તે દીવસોમાં ઘણા યાત્રાળુઓ બાધાઓ મુકવા આવે છે. કોઈ કોઈ રવીવાર તથા મંગળવાર આઠમ ચૌદશ એ દીવસોમાં પણ બાધા મુકે છે. વળી ઘણા લોકો જાતે બાધા મુકવા આવ્યા.

શિવાય બીજની સાથે લાંટ મોકલી આપે છે તો તે પ્રમાણે કરવાથી બાધા વળતી નથી તથા કુળની વૃદ્ધિ થતી નથી તો જણાવીએ છીએ કે જેને બાધા કરવાની હોય તે માણસ પોતાના છોકરાને તેડી સ્થાનકે આવી બાધા કરવાની છે.

કોઈપણ સખસ માણીભદ્રવીરના નામથી ટીપ કરવા આવે તો ટીપના જે રૂપીયા થાય તે માણસને આપવા નહિ. પરભાર્યા પોષ્ટ મારફતે આગળ બતાવેલ વડીવટ કરનારના નામથી મનીઓર્ડર કરી મોકલવો એટલે અત્રેની પહોંચ બીડવામાં આવશે,

માણીભદ્રનો છંદ.

સરસતિ સામીણુ પાય પ્રણમેવં. સુશુર નામ સદા સમરેવં.
 શુણુ ગાઉ માણીભદ્ર વીરં, વીર માંહિ સડુ સાહસ ધીરં ૧
 ઉજેણીનયરી પવીત્રં, રાજ કરે વીર વીક્રમાદીત્યં.
 બાવન વીર રમોતી હારાસં, માણીભદ્ર કેરો તીહાં વાસં. ૨
 નૈત્ય નિવારણુ તે તીહાં કીધં, ગોરડીયો નામે પ્રસીદ્ધં;
 માને મોટા મહિપતિ રાજં, સંધ ચતુર્વિધ સારો કાજં. ૩
 કલિયુગમાંહિ જગંતો પીઠં, માણીભદ્રનો થાનીક દીઠં.
 માલવદેશ માંહે વર દીધં, દુઃખ દુકાળ તીહાં દુરે કીધં. ૪

ધાણુધારં દેશં પ્રસીદ્ધં, તીણુ થાનીક તીહાં તીર્થ કીધં
 તપગચ્છ નાયક વીધન નીવારં, માણિભદ્ર નામે જ્યકારં ૫
 મગરવાડ તીહાં તીરથ જાત્ર, નાચે જેણે નાચે પાત્રં;
 મળી સોહાસણુ ગાયે ગીતં, ઓછવ મોછવ થાએ નીત્યં ૬
 ભેરી ભુંગલ સરણાઈ સાદં, વાજે વંસા નફેરી નાદં;
 તાલ દદામા નેમર દંગં, નાજ જંત્ર સારંગી ચંગં ૭
 વાજે રણુસીંગા કણ્ઠાટં, માણિભદ્ર થાનીક ગહુગાટં.
 ઠામ ઠામથી આવે સંધં, ચંદન પુષ્પ ચડાવે ચંગં. ૮
 સુરી મંત્ર તણા ઘરણારં; તે આવે તહારં દરબારં;
 તેહને આપે બુદ્ધિ પ્રકાશં. ગચ્છનાયક તે લહે સુખ વાસં. ૯
 ત્રીભુવન માંહે તેજ અપારં, માણિભદ્ર તું વિશ્વાધારં.
 મહિયલમાંહી મેડસમાનં મહા મુનીવર ધરે તુમ ધ્યાનં. ૧૦
 તેત્રીસ કોડ દેવોનો દેવં, છપન કોડ કરે તુજ શેવં.
 ભણે ભવાની તુજ ગુણ ગ્રામં, ચોસઠ યોગણી લહે તુમ નામં. ૧૧
 જંબુ ભરત અનોપમ ઠામં, આગત્રોડ વસે તીહાં ગામં.
 વસે શેઠ વર્ધ વરણુ અઠારં, રાજ સખલસિંહ સુખકારં. ૧૨
 તસ ધરણી વીરાખાઈ જેહં, ચોસઠ કળા શુભ લક્ષણુ દેહં;
 તસ કુખે અવતરીયો હંસં, રામસિંગ દીપાન્યો વંશં. ૧૩
 તીહાં શિખરખંધ ઉંચો પ્રાસાદં, દેવકોકિલુ માંહે વાદં;
 સુમતીનાથ તીર્થેર દેવં સોસઠ ઇંદ્ર કરે તસ સેવં. ૧૪

પુર બાહિર એક થાનીક સારં, શિખરબંધ છે ચીત્રાકારં;
 સતર તેત્રીશે મન ઉલાસં, શાન્તિસોમ રહ્યા ચોમાસં. ૧૫
 નીશદીન સુનીવર રહે તુમ ધ્યાનં, કરે તપ પશુ નહિ અભિમાનં.
 અચલ અંબી હરં હરખી રાજં, સારે પરમવકેરાં કાજં. ૧૬
 માણિભદ્ર આરાધન કીધં, એકથો એકવીશ દીન પ્રસિધં;
 પ્રત્યક્ષ તેહુ થયા તતખેવં, ત્રણ વચન કહે સહી મેવં. ૧૭
 માગ માગ હું તુઠયો આજં, સારૂ હું તુજ વાંછીત કાજં,
 કહે સુનીવર સુણો દ્વેષપાલં, તપ કરતાં મુજ કરો સંભાલં. ૧૮
 મહીમા વાધે તુજ ઇણ ઠામં, ખટ દરસણુ જંપે તુમ નામં.
 મહીમા વાધે દેશ વિદેશં, શાન્તિસોમ દીયે ઉપદેશં. ૧૯
 સીદ્ધવડ સરીખો છે જ્યાંહું, માણિભદ્રતું થાનીક ત્યાંહું;
 જીવજંત્ર ઉમારણુ હારં, તીણુ થાનીક તીડું પાલે અમારં ૨૦
 આવે સંઘ મળી બહુ સાથં, કરે વિનતી બેડી હાથં;
 ગુલપાપડી કરે સુવીચારં, લેવા આવે વરણુ અઢારં. ૨૧
 દીપ ધુપ પુષ્પાદીક સારં વધામણુ દેઈ બહુ નારં.
 તેલ સીંદુર ચઢાવે ચંગં, કેશર ચંદન રૂટે રંગં. ૨૨
 માણિભદ્ર તું તુઠયો દેવં, વંધ્યા સુત આપે તતખેવં;
 પાગુલ પાઉ તુટયાં દે હાથં, ચક્રુહીણુને દે ચક્રુ નાથં. ૨૩
 તુજ નામે જાય વીળ પરમેહં, તુજ નામે પાયે નીરમળ દેહં;
 વાય ચોરાશી વીરમા રાગં, માણિભદ્ર નામે ન હોયે સોગં. ૨૪

- કુબ્જ અઢારને તે નીવારં, તુજ નામે જાએ નીરધારં.
 હૈયાહોળી ને કંઠમાતં, તુમ નામે થાએ વીસરાતં. ૨૫
- વાયુવાળા ને વળી શુભં, વીસ્ફોટક જાએ તે મુક્તં;
 વ્યાધિ સત્તુ ને સનીપાતં, તુજ નામે ન કરે ઉપચાતં. ૨૬
- કામણુદુમ્મરુ મંત્ર જંત્રં, ઔષધ જડી ને વળી તંત્રં;
 સાકીન ડાકની ભુત પ્રેતં, તુજ નામે જાએ રણુ ખેતં. ૨૭
- અહુ પીડા ન કરે દેહં, દુરથી દોષ ટળે તતખેહં.
 પુરવજ થાએ સન્મુખં, માણિસદ્ર નામે સર્વો સુખં. ૨૮
- માણીધર કાળીધર જે વીકરાતં, તુજ નામે થાએ કુલની માતં;
 વાઘ સીંહુ આવે દેઈ ફાલં, તુજ નામે નાસે તતકાલં. ૨૯
- ભરદરીયા માંડી તોફાનં, બેડી તોડે માણિસદ્ર પ્રધાનં.
 પરદળ આવ્યાં દુર પુલાયં, વૈરી કોઈ ન માંડે પાયં. ૩૦
- મારગ ભુલ્યા મેલે સાથં, જગમાં દુખ્યાં દીયે હાથં.
 આગ બળંતી સીતળ નીરં, ધ્યાન ધરે માણિસદ્ર વીરં. ૩૧
- બંધીખાનાથી છોડાયં, રાજા રૂઠ્યો સન્મુખ થાયં.
 ધાડ પરાશી ચોના ચોરં, તુમ નામે કોઈ ના કરે જોરં. ૩૨
- ઘરઘરણીયુ નીરમળ ચીતં, તુમ નામે હોએ પૂત્ર વીનિતં;
 દક્ષણવર્તને ગિત્રાયેલં, તુજ નામે આવે રંગ રેલં. ૩૩
- સોનાસીધી પુરીશો જેહં, તુજ નામે રહે ઘર નેહં;
 કામકુમ્ભ ચાંતામણિ રતનં, તુમ નામે રહે ઘર જતનં. ૩૪

લક્ષ્મી ઘર આવે શ્વયમેવં, માણિભદ્ર તુમ તુઠ્યો દેવં.
 હયગય પાયગ સુખપાલં, મોટા મંદીર ભરીયા માલં. ૪૫
 નવનીધી ઘરતણો સંજોગં, માણિભદ્ર નામે સુખ ભોગં.
 ઝાંકાર જપીએ તુમ નામં, છીજે મુજ મન વાંછિત કામં. ૩૬
 પવીત્રપણે ઘરે તુમ ધ્યાનં, તે નર પામે જગમે માનં;
 સુરવર માંહી વડો જેમ ઇંદ્ર, ઐહગણુમાંહિ વડો જેમ ચંદ્રં. ૩૭
 બલવંતમાંહી બાહુબલ વીરં વીરા માંહી માણિભદ્રવીર;
 રચના કરે કવીશ્વર કોડં, કરી ન શકે તાહરી હોડં. ૩૮
 શ્રવણે સુણતાં બહુ સુખદાયં, દુઃખ દાલીદ્ર દુરે પુલાયં;
 માણિભદ્ર તુ જગતી જોતં, ચતુર્વિધ સંઘને શાન્તિ અખંડ. ૩૯

કલશ

છરપા.

માણિભદ્ર તુ દેવ, શેવ મેં તાહરી કીધી;
 દુઃખ દાલિદ્ર હોય જેહ, તેહને શીખજ દીધી.
 દેવ માંહિ સીરતાજ, કાજ મુજ સઘળાં સારો;
 મમ શત્રુ હોયે જેહ, તેહને ઉપ્રાંત જતાં વારો;
 તપે તારા થહ ચંદ્ર, તપે ગીરી મેરૂ અડગ તપો.
 અખંડ પ્રતાપ અહભુત જીહાં, લગે દીન કર તપો;
 જગતી જ્યોત જગમે સહી, માણિભદ્ર સાચો સદા,
 શાંતિસોમ કહે સુણો, હો વીર, આપો મુજ સુખ સંપદા.

છંદ.

શ્રી માણિભદ્ર સદા સમરો, ઉર બીચમેં જ્ઞાન અખંડ ધરો;
 જપિયાં જગ જયકાર કરો, ભગ્યાં સહુ નિત્ય જાંડાર ભરો. ૧
 જે કુશલ કરે નામજ લિયાં, આનંદ કરે દેવ આશ કીયાં;
 સૌભાગ્ય વધે જગ સદુક્સ ગુણે, દિલ સેવ્યાદે પ્રભુ જશહુ ગુણે. ૨
 અરિયણ સહુ અલગા ભાગે, વિરૂપા વૈરીજન પાય લાગે;
 શંકટ શોક વિયોગ હરે, ઉંણ વેલા આવી સહાય કરે. ૩
 ભુત ભયંકર સહુ ભાગે, જક્ષ યોગણી સાચણી નવી લાગે;
 વાય ચોનાશી જાય અલગી, લાગરી સહુ આય મલે વેગી. ૪
 શુભ પાપડીમાં શુરાર દીને, લાપશીયાં લાહુ શુદ્ધ મને;
 ધુપ દીપ નૈવેદ્ય ધરો, આઠમ અઉઃશ પુજા અવશ્ય કરો. ૫
 જેહને દિન પ્રતીજાપ સદા, તસ સુપનાં તરસે પ્રત્યક્ષ સદા;
 જપિયાં સહુ જાએ આપદા, કોઉ મળ્યા ધરે રહે ન કદા. ૬
 મુહમદ સાડ તમે જશ કર્યો, ગુણ સાચર જીર્યો તમે ગુણ ભર્યો;
 શ્રી દીનાનાથજી દયા કરો, શિર ઉપર હાથ દિયો સખરો. ૭
 ભવિયણ જે ભાવે ભજશે, કારજ સિદ્ધિ આપણી કરશે;
 પૂજ્યાં પુત્ર વધે હુગણા, કિણી વાતે કદિ રહે નહિ ઉણા. ૮
 શ્રી માણિભદ્ર મનમેં ધ્યાવો, સુખ સંપત્તિ બહુ વેગે પાવો;
 લક્ષ્મી કીર્તિવર આપ લાહે, શિવ કીર્તિ મુનિ એમ સુજસ કહે. ૯

ગજલ.

અગડખં અગડખં બાજે ચોઘડાં, સવાઈ ડંકા સાહેબકા;
 ગુજર દેશમાં દીપ રદ્યા છે, માણિભદ્ર મહાવીર બંકા. ૧

દૂર દંશોથી આવે છે લોકો, ભાવ ધરી તોરા ખામે;
 હર્ષ ધરી કરી લાવે સુખડીયો, આપ તણા અહીં વિશ્રામે. ૨
 અમરકારો ખડોત ખતાવ્યા, હરખીને સહુ આવે છે;
 ખડછા પુરીયા શેવક જનના, ભાવ ધરી ગુણ ગાવે છે. ૩
 ઠાકણી શાકીણી ભાગે ડરતી, આપ તણુ જે નામ લીયે;
 ચુડેલ ઝાંપડી સામુ ન ઝાળે, હ્રસ્મન નાશે દૂર ખીયે. ૪
 અંતર કાંકણ કાંઈ નવ લાગે, લાગે ભુતડાં દૂર અરે;
 શેગ દુઃખ સખ દૂર કરનેકા, પર ઉપગારી નામ ખરે. ૫
 આવન વિરોમાં આપ છો છલીયા, દુઃખ દારીદ્ર દૂર કરતા;
 નેમચંદ કહે કરજોડી, વિનંતી હમારી ઉર ધરતા. ૬

દોહા.

સરસ્વતિ ભગવતિ ભારતિ, સુમતી સુગતિ દાતાર;
 મુખ મૂળ મંદિર તુરમે, સમય સુધા આધાર. ૧
 ગંગા ગંગે અતિ ગુણે, કમલા કર કમલેણુ;
 જહુ તહુ તુહુ મુખ સોહિયે, સમય અમિય અમિએણુ. ૨
 હ્રિષિ કર કમલે કરે, ચરણે રણુ જયકાર;
 મણિમદ્ર ગુણ ગાયવા, જનની કરે જુહાર. ૩

ત્રીતાલ ચોપાઈ.

સારદ સારદ સુખ મતિ દેવી, કવિ કુલ કોટિ તું મન ધરેવી;
 સમય સમય પ્રત્યે સાર કરેવી, ગોરા ગુણ ગાઉં સમરેવી. ૧
 અણિમદ્ર વર ભદ્ર વિધાતા, વરદાયક વસૂદા વિખ્યાતા;

વાર વાર વીરા વીનવિએ, સંપતિ કારણ ટુંક વિસ્તરિયે. ૨
 તુજ તનુ તેજ દિવાકર દીપે, મહિયલ મહિમા તુજ નવી છીપે;
 ત્રિભુવન રાજ તું જગરાજે, ગોરા ગુણ ગરૂઆ જગ ગાજે. ૩
 આહ કરી આહું તુજ સેવા, દયાવંત દીપક તું દેવા;
 સમય સુધારસ ઝેલગુદારા, ધોંગડ ધુંમક તુજ પરીતારા. ૪
 ભયંકર ભુતલ ભૂત નસાડે, સાકળી ડાકણિ કંદે પાડે;
 રંગે રામા રાસ રમાડે, ગ્રહગણ તારા કોટિ ભમાડે. ૫

હાટકી છંદ.

(આત્મ ભક્તિ મળ્યા હૈ દેવા.)

તું આપે વ્યાપે, દુર્મતિ કાપે, સંતોષે રિપુ વૃંદ;
 સહિ સેવા રસિયા, નિકટા વસીયા, હરી હરચંદ અમંદ.
 તુજ તેજે હસીયો, વ્યોમે વસીયો, દીનકર રહે શકંત;
 ગુણવંત અનંતા, હાસ હસંતા, વિલંતા ઉલ્લસંત. ૧
 મયગલ મતવાલા, તરલ તુખારા, રહે રાજી રાજત;
 મલપતિ ધરણી, પતિ મન હરણી, ચંપક વરણી કંત.
 તુમ નામે પામી, ભુપ ભક્તેરા, શિર નામે ઊત્તસંત;
 સુવિનિતા ચૂતા, વિબુધ વંદિતા, વંછિતા બલવંત. ૨

છંદ ચાલ.

ચક્રમાશી પારણ આવે. એ રાહ.

ધમધમ ધમકે ધુધરમાલા, ચંચલ ચપલ ચક્ષાવે ચાળા;
 કરિ શરમે કરવાલ કરાલા, વચલી હણવા તું વિકરાલા.

સજ્જન જયકર જય સુકમાળા, તનુ તેજે કરી આક્રમમાળા;
 કટિ કંદોરા સોવનીઆળા, નયન કમળ દળ અતિ મણિપાળા. ૨

હાર હિયેહી સેહે જાળા, કરુણાવંત દયાળ મયાળા;
 સૂર તેત્રીસા કોટિ સોગલા, તું સ્રીરદાર તિહું ભુખાલા. ૩

કંઠ ઠપે મણિ મોતીમાળા, મદ તંબોલ ભરાં ગદગદાલા;
 મદભરી મહાલે જયું મતવાલે, ઠમકાવે વગ પાવડીઆળા. ૪

પય પરઠે પદમાસનવાળા, ધુમત ધુમત ધુમતિયાળા;
 જન મન મોહન મોહનીઆળા, જાપ જપે આલી જપમાળા. ૫

કાલીનિ મોહન છંદ.

ભવ્ય દેવાણુ મધિ મિજોહુ જોહુએ,
 જોહુને નામે ઘર સરગ વિદોહુએ;
 જાસ જસ જગતજન જાનતિજોહુએ,
 માણિભદ્રો ઇસો ઇસસે સોહુએ. ૧

રૂડિલા છંદ.

રાજે રાજેરે રસાલ, મુદ મદન વિલાસ,
 કરો કરુણા રસાલ, સતત સહી.
 દુહ કરો અનિવાર, વર વચન વિચાર;
 સમય સમય સંભાર, હિયે નીશ્ચય લહી.
 પુત્ર કલત્ર અપાર, જય સેવક સાધાર;
 દિયો દોલત દુઆર, હિયે હેજ ધરી.

મહિમંડલ મંડન, ખલ ખલક ખંડન;

ભૂત ભૈરવ ભંડલ, સહી સુમય વરી.

૧

અડિયત્ર છંદ.

ત્રીતાલ ચોપાપ રાહ.

વાદ વિવાદે જે જન ધ્યાદે, સો નર બહુ પરે સંપદ પાવે;

નિર્મળ નામ તુમારે જપીયે, અશુભ કર્મમતિ તતક્ષણ ખપિયે' ૧

રાટકી છંદ.

આતમ ભક્તિ મળ્યા કૈમ દેવા.—એ રાહ.

તું રાચે નાચે, બહુપરે માચે, જાચે તુજ જાયક;

વિવિધા યુદ્ધવંતા, વાસ વસંતા, જળકે જીસ પાવક.

દરબારે વસિયે, તોરે હસિયે, ઘસિ ચંદન રંગ;

લેઈ કુલ અમુલા, સોળા પીળા, ચરચીજે તુજ અંગ.

અડિયલ છંદ.

ત્રીતાલ ચોપાઈ રાહ.

સાહિબ તુંહિ સદા સુખકાર, મયા કર તુંહી પિતા પતિ તાર;

શવંકર તુંહિ સદા આધાર, પ્રણમું એમ હું વારંવાર. ૧

છપ્પય છંદ.

મણિમદ્ર સુખકરણ, સયલ સંસાર વંદીતો;

દોલત દિયે દયાલ, દૈત્યપતિ જેણે જીત્યો.

જયકારક જયવંત, જગત પતિપાતક નાસે;

તનુ તેજે જલકંત, સતત સંતતિ સુવિલાસે.
જક્ષ રાજ નર રાજ, તનય નિપુર્ણન છુણે સહી;
ગુણ ગણ ગુણુતા ગોરિયાં, લાલ કુશલ લક્ષ્મી લહી.

ભુજંગી છંદને કંઈક મળતિ ચાલનો છંદ.

મગરવાડ મધે વીર ખીરાજે,
ઉજ્યેણુ આગલોડ અધિક નિવાજે;
પ્રતિયસ્થાને અતિ તેજ ફાવે,
ભજે શ્રી મણિભદ્ર અધિક પ્રભાવે. ૧

પ્રથમ ઉત્પન માવવ દેશે,
તીહાંથી આવ્યા આગરા વિશેસે;
શ્રી શંત્રુંજય વીરતંત શ્રવણુ સુખ પાવે,
ભજે શ્રી મણિભદ્ર અધિક પ્રભાવે. ૨

વિમલગિરી મહાત્મ અભિચહ લીધો,
મગરવાડ આવી જહાં વાસ કીધો;
ઉત્પન શુભ ભાવે દેવલોક જાવે,
ભજે શ્રી મણિભદ્ર અધિક પ્રભાવે. ૩

એકાવતારી તું વીર સાચો,
તપગછ મંડળ ઉતંગ આછે.
તાહરૂ તેજ દેખી રવિ શશી ચમત્કાર પાવે,
ભજે શ્રી મણિભદ્ર અધિક પ્રભાવે. ૪

સંસાર રૂપી તું હેતુ સદાઈ,

રાખો ભેખકી ટેક સદા વધાર્ધ;
એ અરજ માનો કરું ભક્તિ ભાવે,
ભજો શ્રી મણિભદ્ર અનિક પ્રભાવે.

૧

બાવન વીરા સેવા કરે તાહરી,
કૈંઈ દેવ દેવી રમે પાયછાં હરી;
તુજ રૂપ જોતાં અદ્ભુત કહાવે,
ભજો શ્રી મણિભદ્ર અધિક પ્રભાવે.

૨

મહીપતી તુંછે વડવીર મોટો,
તાહરું ધ્યાન ધરતાં ન રહે કાંઈ ટોટો;
જ્યો જ્યો વીર રોગ સોગ વિગ્ન મીટાવે,
ભજો શ્રી મણિભદ્ર અધિક પ્રભાવે.

૩

અધર્મિ દુષ્ટિ મીથ્યાત્વી પાપી,
તેહ તણાં નાખજે તું મુજ કાપી;
મણિભદ્ર પુન્યાં શત્રુ મુખ શ્યામ થાવે,
ભજો શ્રી મણિભદ્ર અધિક પ્રભાવે.

૪

તુમ તણો દાસ દોલત કહે વીનંતી,
માનજો પ્રેમસું બાવજી એ કીમતી;
નમો નસો વીર કાર્ય સીદ્ધિ ચઢાવે,
ભજો શ્રી મણિભદ્ર અધિક પ્રભાવે.

ભુજંગી છંદ.

અહો વીરના વીર આનંદ આપો,

- ઘટાડી કુનીતિ સુનીતિજ સ્થાપો;
વળી મોહની કાપજો ફર ખાણી,
વંદુઃ મણિકદ્ર વીર પ્રેમ આણી. ૧
- મહા લોભના પાસમાં હું પડ્યો છું,
તજ ધ્યાન તારું દૂખોમાં દળ્યો છું;
મતિ તો અતી તૃણામાં તણાણી. વંદુઃ ૨
- ઘણાં કુડને પાપથી હુંજ પુરો,
વળી ફર ધંધે બન્યો હુંજ સૂરો;
કહું કેટલી હું મુખે મુજ કહાણી. વંદુઃ ૩
- ઉરે આપને જ્ઞાનની જ્યોત જળી,
વળી ચોર ચારે કર્યા ફર ત્યાગી;
નવી પાર આવે કહું ગુણ વાણી. વંદુઃ ૪
- હવે દાસ તારો સદા એ ઉચ્ચારે;
મહા દુઃખ તું લીએ આજ પારે;
કરું રાવ તુને મહાદેવ જાણી. વંદુઃ ૫
- ચોસઠ યોગણી નાય નયે તુમ પાસ;
વીરા ખાવન છે દેવ તુમ દાસ,
સહુ દેવ દેવી મૃત્યુ લોક વંદે. વંદુઃ ૬

વીજાપુરના રહીશ ચતી શ્રી મહારાજ અમૃતવીજ્યજીએ
રચેલો છંદ.

ગરબી.

સૈયર સુખકર સંસાર તથા સાર સારે સુરત શહેર-એ રાદ.

વાણી વીણા, પાણી વરદા, મન સમરી જગ માતરે.

ગુણુ શ્રીમણિમદ્રના ગાવું, વિધ વિદીત વિખ્યાત સુખકરસાચોછે

વીરોના મુગટ મણી વડવીર, સુખકર સાચો છે;

ધ્યાઉ ધર્મ ધુરંધર ધીર, સુખકર સાચો છે. એ ટેક. ૧

ખાવન વીરા માંહી મહા જાગીયા, મહીમાવત મહંતરે;

સૂરનર નરપતી જેને સેવે, અક્કલ પ્રતાપઅનંત. સુખ. ૨

માલવ દેશમાં મહીમા મોટો, ઉજેણીમાં અખંડરે;

ગોરડીઓ જીહાં નામે ગવાયો, દુષ્ટને દેતો દંડ. સુખ ૩

ધર્મ ધરા દેશે ધાણુધારે, મગરવાડા માંહીરે;

પાલનપુર વરપુરને પાસે, તેજ તપે જે ત્યાંહી. સુખ. ૪

તપગછ વિધન નિવારણુ, કારણુ જાગતી જ્યોત જણાયરે;

ચંદ્ર પ્રતાપે ચિહુ હીસે ચાંચા, ગુણુ જગ જેના ગાય. સુખ. ૫

ગુરજર ધર્મમાં શ્રેષ્ઠ જણાયો, સાબરમતી તટસારરે;

અગસ્થ મુનિના આશ્રામે, અક્રીટ અગસ્થપુર અવાર. સુખ. ૬

તરલોટ નીરંતા ગીત તીરે, વિલસીત વૃક્ષ વિશેસરે;

વિકસીત ઉપવન વેસી વીલાસે, ખડુ શોભીતપુર ખેત. સુખ. ૭

આસણુ ક્ષત્રી વૈશ્ય વિશેષે, વળી શુદ્રાદીક વાસરે;

શ્રાવકપણુ જીહાં વસીયા, સુખીયા નીજનીજ ધર્મ નીવાસ.

સુખ. ૮

સુમતીજીનેશ્વર દેવ સુહંકર, પ્રભુ કડ્યાણીક પાસરે;

સુંદર બેજીન મંદીર શોભે, અચરતાં આવે ઉલાસ. સુખ. ૯

સ્વંત સતર તેત્રીસ સાલે, રામ સિંગવડરાજરે;

રાજગાદીપર બંકો રાજ, નિર્ડર નકતા નીવાજ. સુખ. ૧૦

સાંતી સોમે તેજ સમામાં, સાધ્યા વીર સુખણરે;

સાંધતાં એકસોં એકવીસ દીવસે, પ્રગટ થયા તે પ્રમાણુ સુખ. ૧૧

પુરણુવીરનો પરચો પસર્યો દેશ અને પરદેશરે;

પટ દરશન જન પુજે, ખાંતે હરખ ધરીરે હમેશ. સુખ. ૧૨

સંઘ આવે કરી લાવે સુખડીઓ, ભાવ ધરી ભલી બ્રાંતરે;

ચરચે સિંદુર તેલ ચડાવી, ખરચે ધન ખરી ખાંત. સુખ. ૧૩

આશા પુરે સૌ જનાંની, સુરાનો સીરતાજરે;

ભક્તજનોની ભાગે ભીડયો, આપે સમર્યો અવાજ. સુખ. ૧૪

ડાકણી સાકણી ભાગે ડરતો, ચુડેલ ડરતી આળરે;

ઝાંપડી ખાપડી સામુ ન ઝાંખે, ઝાંખે દાવાનળ ઝાળ સુખ. ૧૫

ચોર ચુગળનું જોર ન ચાલે, દુશ્મન નાસે દુરરે;

વ્યંતર કારણ કાંઈ નવ લાગે, ભાગે ભૂતડાં ભુર, સુખ ૧૬

આજ લગણુ પણુ આગલાડે આ, પરચો દે પ્રત્યક્ષરે;

સેવંતાં દૂર કરે સૌ સંકટ, લાવી દયામાં લક્ષ. સુખ ૧૭

એજજ વીરતણુ આધારે, એકવીસ દીન અનુષ્ટાનરે;

પ્રીતે સાધી પૂણું કીધું, વસુધારાનું વિધાન. સુખ. ૧૮

વર્ષ યોગણુસેં પંચાવન, મનોહર ચર્ધતર માસરે;
 સૃષ્ટી મંગળવારે સાધન, પુરણ કીધું પ્રકાશ. સુખ. ૧૯
 વિઘ્નપુર શુભ શહેરવાશી, અમૃત વિજય તે આવીરે;
 વીરનું ધ્યાન ધરીને વસીયા, લક્ષ સાધનમાં લાવી. સુખ. ૨૦
 લાલ રૂચીજીના બહુ લાયક, દોલત રૂચીજી દક્ષરે;
 પરમ મીત્ર મુજ તાસ પસાયે, સુખથી વસીયો સમક્ષ. સુખ. ૨૧
 ઉતમ ગુરૂના દીક્ષીત ઉતમ, રત્ન વીજયજી ગુરૂરાયરે;
 તેજ ગુરૂના પદ પદમ પ્રતાપે, થીર જશ જગમાં થાય. સુખ. ૨૨
 શીખે શીખવે ને સંભળાવે, રૂડે કંઠે રસાળરે;
 ગુણ અમૃત વર વીરના ગાવે, પામે મંગળ માળ. સુખ. ૨૩

લાવણી.

માણી ભદ્રજી મગરવાડ મે સખ મુક્તકાં ચાવા. (૨)
 વિશ્વ લોકમે હે ઉપગારી, મુનીજન રાજકુ મન ભાવા. મા. ૧
 ઉલટ ભાવસે વંદે તુમકુ, વિરા સાહેબ સુખકારી (૨)
 ભુવન પતીમાં દીપે કાંતી, રવી કીરણસે મનોહારી. મા. ૨
 ઐરાવણપેરે વારી ચઢત હૈ, ચોસઠ યોગણી નાયનચે;
 દામની ચક્રકત તેજે જળડુળમાં માંહોમાંહે મયમચે. મા. ૩
 પગમે આંઝર રવરવ ઠમકે, ધુવર ધમકે ધમક ધમે;
 ભામન લેતી નૃત્ય કરંતી, વીરા તુમકે ચરણ નમે. મા. ૪
 ખાવનવીરા રખી મન ધીરા, ખ્યાલ ખેલત હે સહી આગે;
 ડમરૂ બાજ ડમકત ડમડમ, દુખ દારીદ્ર દૂર ભાગે. મા. ૫
 અનેક દેવા કરે તોરી સેવા, તપગછમેં તુમહી બડા;

અચારજ આયે શ્રીકૃષ્ણ લાવે, તુમચે ભેટણ હોત ખડા. મા. ૬
 વળી તુમકો રંભા બળવત ભંભા, લલક લલક લેરાં લેતી;
 ધપપપ માદળ તનનન બોલે, વીણા રણકાવી સુખ દેતી. મા. ૭
 સમકીત બેલી મોહનવેલી, અજમુખ દેવકે પાસ ખડી;
 નાટક કરતી હુશમન હુરતી, કરમે ખલકે કંકરડી. મા. ૮
 માણીક મતવાળા છેલ છોગાળા, ભીમ જુખાળા ભય હુરતા;
 દાસ હું હેતો ભરપુર કરતે, લોલા લથી ધર ભરતા. મા. ૯
 ધુપદીપ પુષ્પાદીક પુખ, દીન દીન કરતે દોલત રૂચી;
 ગાદિ મદ દિવા રમે, ખાઉ તો મેરા દિલમે ખુશીખુશી. મા. ૧૦

આરતિ.

આરતી કીજે શ્રી માણિભદ્રકી.

આગલોડ નગરમાં વાસ કીયો હે,	
સુમતિનાથ પ્રભુ સુખ દીયો હે.	આરતિ.
સુખડી માઈત લેતા દેવા,	
તેલ સિંદુરચી કરતા સેવા.	આરતિ.
તપગઢ મંડણ દયો : સુખદાઈ,	
દોલત દીયો હે માણમદ્ર સવાઈ.	આરતિ.
આજ થયો હું પાવન સ્વામી,	
જે નર ધ્યાન ધરે તુંજ નામી.	આરતિ.
કુશળ કામની રીધીને સિધી,	
તુમ શરણાની સેવા કીધી.	આરતિ.

આરતિ.

(જયો જયા મા ભુગત મંમે એ રાહ.)

જય જય નિધિ, જય માણિક દેવા, જયમાણિક દેવા;
હરિહર પ્રહ્લ પુરંદર, કરતા તુજ સેવા. જયદેવ જયદેવ. ૧
તું વીરધિ વીરા, તું વંછિત દાતા, તું વંછિત તાતા.
માત પિતા સહોદર સ્વામી, છો પ્રભુ જગ ત્રાતા. જયદેવ જયદેવ ૨
હરિ કરી ગંધન ઉઢવી, ક્ષણિધર અરિઅનલા. ક્ષણિધર

અરિઅનલા;

એ તુંજ નામે નાસે, સાતે ભય સખગા. જયદેવ જયદેવ. ૩
ડાક ત્રિભુલ ફૂલ માલા, પાસાં કુસ છાજે; પાસાં કુસ છાજે.
એક કર દાણુવ મસ્તક, એમ ષટ્ ભુજરાજે, જયદેવ જયદેવ ૪
તું ભૈરવ તું કિંનર, તું જગ મહા હીવો, તું જગ મહા હીવો.
કામ કંપતરૂ પેતું, તું પ્રભુ ચિરંજીવો. જયદેવ જયદેવ. ૫
તપગચ્છ પાત સૂરી, ધ્યાવે તુંઝ ધ્યાન; ધ્યાવે તુંઝ ધ્યાન.
મણિભદ્ર ભદ્રંકર, આશા વિસરામં. જયદેવ જયદેવ. ૬
સંવત અઢારસેં પાસઠ, શ્રી માધવ માસ; શ્રી માધવ માસ.
હીપ વિજય કવિરાયની, પુરો સર્વ આશ. જયદેવ જયદેવ. ૭

ચોપાઈ.

સુરપતિ નિત્ય સેવિત શુભ આણી, વિષ્ણુ વૃંદ વંદિત પ્રહ્લાણી;
અધિકાનંદ હૃદયશું આણી, પ્રમણુમિસ હું સારદ સપરાણી.
વિમલ વચન મુજ ઘો વરદાતા, શુણુનિધિ ગોરડીયા શુણુગાતા;

ભૂતલ જન મોહન મુનિ બ્રાતા, ત્રિભુવનમાં ખેલત વિખ્યાતા.
મણિભદ્ર મહિ મંડળ મંડન, ખડ્ગધારી ખેલે ખલ ખંડન;
ગોરડિયો ડુર્જન જન ગંજન, ભક્ત વત્સલ ભય ભાવડ ભંજન.

દોહા.

વીર સુભો એક વીનતી, સેવકની સુવિચાર;
પરિ પરિ પિશુન પરાભવે, તેહનો કરો નિસ્તાર.
અભિમાની અ કહ્યા ગરાં, અપજશ કરી અપત્ય;
કપટી કુડ કુખુદ્ધિયા, નિર્દય નિખર નિસત્ય.
મણિભદ્ર માતા પિતા, અડવડિયાં આધાર;
ખેત્રપાલ ધરી ખંતશુ, શત્રુ કરો સંહાર.
બાવન વીર માંહે સખળ, જગ જાગતો જસવાય;
પ્રભૂ મનવંછિત પુરવો, ગુણિયલ જન ગુણુ ગાય.

ત્રિભંગી છંદ.

(દરીગીતના મળતા છંદમાં ગવાય છે.)

ગુણુ ગાઉ ભાગતે એક ચિતે, ખરિય ખંતે તાહરા;
વિરાધી વીરા ધરણી ધીરા, તૂંહિ ભૈરવ કિન્નરા.
તૂંહિ ખરડો તૂંહિ બાખર, તૂંહિ ચાંવટ ચાચરા;
શ્રી મણિભદ્ર સુભદ્ર જ્યકર, શત્રુ સંહાર માહરા એ ટેક. ૧
મહાકાલ તૂંહિ વીરહ સિદ્ધ, હરડો તુહી ખોડીયો;
રગતિયો જાગડ તૂંહિ, ચામુદ માંકડો જંત્ર દિયો;
આગિયો આદે ઠામ ઠામે, પીઠ પ્રસિદ્ધ તુજ ખરા. શ્રી. મ. ૨

શાકિની ડાકિની ભૂત વ્યંતર, રાક્ષસી સિકેતરી;
 તુજ નામે નાશે દોષ ત્રાસે, દુષ્ટ ન હુ નિરખે કરી;
 ચોવટે ચાચર તુંહિ ખેલ, શક્તિ ખેલે સંકરા. શ્રી. મ. ૩
 તું વિષમ વાટે ગિરિય ઘાટે, જલધિ જલ પૂરે વહ્યાં;
 નલ અનલ સંકટ વિકટ કટકે, આદમી જે દુઃખ લહ્યા;
 તુજ નામ જપતાં કુશલ ખેમે, પ્રેમશુ આવે ધરા. શ્રી. મ. ૪
 ષડભુજ લય હર, ખડગ વિષધર, પાસ પાણિ વિના કખે;
 ષડ્વાંગ શુભ કપાલ માલા, ડમકે ડમરૂ ડાકખે;
 કલ કર વિકરતો ધરણી રમતો, વૈરી દમતો આતુરા. શ્રી. મ. ૫
 પય ધુમે ધુધર ભેગ જટધર, હાથ ખપ્પર વરતરં;
 બ્રહ્માંડ પિંડ પ્રચંડ નવખંડ, અવનિ ભેવે ખડ્ગધરા;
 કૈલાશ શિખરે સમુદ્ર તીરે, દિશેા દિશ ખેચરા. શ્રી. મ. ૬
 જીમૂતનીલ સમાનરૂપ, તવ સ્વરૂપ કુચુ લહે;
 સુર અસુર માનવ દેવ દાનવ, આણુ તાહરી શિર વડે
 તું મંત્રમુદ્રી યંત્રે તંત્રે, ચંદ્રમા રવિ શુભકરા. શ્રી. મ. ૭
 દિવાન તુંહિ અરજ વેગી, તુંહિ કાજ અદલતુ;
 તુંહિ ચક્રિતા તુંહિ મહેતા, તુંહિ મીરાં પહિલતુ;
 તે ભણી તુજને કહુ ખેતલ, ચિત ધરતું સુખકરા. શ્રી. મ. ૮
 નવનિધિ રૂધિ સમૃદ્ધિ દાતા, જગત ભેતા તું સદા;
 વંછિત પુરણ કષ્ટ ચુરણ, સુકવિ ટાલે આપદા;
 તું પિતા માતા તુંહી ત્રાતા, નાથ સ્વામી સહોદરા. શ્રી. મ. ૯

ત્રિભુવન હોંડે યક્ષ કેરે, ફરે સેવા સારતા;
 પારિક્ષી સાધુ અસાધુતીતું, લાડે જગની વારતા;
 જગતી મૂરતી ભુવન તાહરી, પાપ પુરે સુરનરા. શ્રી. મ. ૧૦
 જે મરમ બોલા, લુપ્થ લોલા, પિઠત લવતા માનવી;
 પરવિવ્રન તોષા તરત રોષા, વેદ વાણી નવભવી;
 કલિ કરણ માતા કવટ રતા, કુમતિ પાતા અનુચરા. શ્રી. ૧૧
 વિણુ શુનહ વેરીજન ભાંભેરી, આત્ર બોલે અણુછતા;
 કરગ્રહિ અસિલાર છેદ આરશિર, વાર વયરિ વ્યાપતા;
 ઉપકાર કીધો પન ન જાણે, ગર્વિ છનહિ જાળરા. શ્રી. મ. ૧૨
 પરગુણ ન બોલે શિવ ડોલે, લુંડપરે ભમતા ભમે;
 પર રૂદ્ધિ દેખી દુઃખ અલેખિ, સાધુ સજ્જન જે દમે;
 જરણરે બોકડ સાદ જરકે, હરામી હરકત કરા. શ્રી. મ. ૧૩

કળીશ.

છપ્પય છઠ.

ક્ષેત્રપાલ ભુપાલ, આપ જે માગ્યા મુજને
 સમરથ સાહિબ જાણી, યાચના કીધી તુજને.
 કરત જે ગ્રાહી ત્રિશુંલ, કંઘ કાપે કંટકના;
 રૂદ્ધિ સિદ્ધિ ઘર આણુ, કોડ પુરે મુજ મનના.
 મગરવાડા પૂર મંડણો, અતુલ બળ અશરણુ શરણુ;
 રાજરત્ન પાટક વીનવં, શ્રી માણિકભદ્ર જ્ય જ્ય કરણુ.

છંદ.

સાચો મણિમદ્ર વીર દહેરે બીરાજે દીપતો,
 વારી અસવારી તારી, ગજરી વીશાલ. સાચો ૧
 અજ મુખ જક્ષ તપગચ્છનો રાજ્યો,
 કીજે સદા સંઘ પ્રતિપાલ. સાચો. ૨
 રૂડો રખવાળો વીર રીષભજીજીંદ,
 સેવે જાનું દેવે ખાવો મોતીડાંની માલ. સાચો. ૩
 ખટ ભુજ શોહે તહારે આયુધ નવનવા;
 ઓપે આભુષણ ટીકો જાનું તપે વીશાળ. સાચો ૪
 ચંબેલી સિંદુર વાઘો માલીપના જગમગે;
 ઘહેરા ગુલાબાં હઠી ફાવે કુલ માળ. સાચો ૫
 ગુરૂ લોપી હરામી નીંઘા નગુરા નીરગુણી પાપ;
 પાપીડાપર દ્રોહીયાંને ઘાલી જે પાતાલ. સાચો ૬
 અવગુણકારી અભીમાની પરદેશી કૃત્ય દનીજે;
 દીજે આજ્ઞા ખોડીલાને ખાવે ક્ષેત્રપાલ. સાચો ૭
 આઠમ ચૌદશ ધુપદીપ નૈવેદ્ય કરો આરતી;
 કીજ જ્યારે વૃદ્ધી સંપત સંપત મંગળ માળ. સા ૮
 સમકીત ધારી વારી વીરા ચીમનો કડે સાંભળો,
 પગ પગ મ્હારે મોરો તુછે વીર રખવાળ. સા ૯

લાવણી.

અલતની દેશી.

- અજ મુખ દેવ મોરારી, આપો મુજ મુખ નકો કયારી;
 ખટ ભુજ શોભે અતીભારી, કાનુમેં કુડલ જલકારી. ૧
- સીરપેં મુગટ છત્ર ધારી, વટવૃક્ષ ધ્વજ લહકારી;
 જીહ્વા રક્તવર્ણ સારી, અમૃત સમવાણી સહકારી. ૨
- યોગણી નાટક શૌકરતી, કર્મોંકા મેંલોકુ હરતી;
 પાઉમે નેવર ધમકાતી, છત્રીશે નાદોકુ ધરતી. ૩
- બાજતી ડફ વીણા લલકારી, ધમ મપતાનો મેં સારી.
 દેખકે મોહનીકી કયારી, નાશ ગર્ધ દેવનકુ તારી. ૪
- દેવ સહુ સેવામેં રહેતા, આપહીં મતશે વીચરતા.
 સેવકના દુઃખોને હરતા, સત્યને જોઈ અનુસરતા. ૫
- વીર તુમ અવાજ દો સારા, આપો મુજ લકી સુતદારા,
 કંકુચંદ ગુણ ગાવે તારા, પ્રેમથી ચરણોમેં તારા. ૬

દોહરો.

- સરસ વચન ઘો સરસ્વતિ, પૂજું ગુરૂકે પાય;
 ગુણ માણિકનાં ગાવતાં, સેવકને સુખ થાય. ૧
- માણિકદ્રમેં પામિયો, સુરતરૂ જેવો સ્વામી;
 રોગ શોક દૂર હરે, નમું ચરણ શિર નામી. ૨
- તું પારસ તૂં પોરસીં, કામ કુંભ સુખકાર;
 સાહુખ વરદાયી સદા, અંધાનો આધાર. ૩

તુંહિજ ચિંતામણિ રતન, ચિત્રાવેલ વિસ્તાર;
 માણિક સાહિબ માહરા, દોલતના દાતાર. ૪
 દેવ ઘણા દુનિયા નમે, સુણતા કરે સન્માન;
 માણિમદ્ર મોટો મરદ, દીપે દેશ દીવાન. ૫

અડિયલ છંદ.

ત્રીતાલ ચોપાઈ રાઢ.

દીપતો જગમાંહિ દીસે, પિમુત તણા દળ તુંહિજ પસે;
 અષ્ટ ભયથી તુંહિજ ઉગારે, નિંદા કરતા શત્રુ નીવારે. ૬
 અજ મુખ દેવ મહા ઉપગારી, ઐરાવણ જીજુરે અસવારી;
 માણિમદ્ર મોટો મહારાજ, વાજે નિત છત્રીશે વાજ. ૭
 હેમ વિમલસુરિ વરદાઈ, ક્ષેત્રપાલ ક્ષણ ખાડયો ખાઈ;
 ઉણે વેળા માણિક તું ઉડયો, ભૈરવને ગુરખસું કુટયો. ૮
 માનોજ માણિક વચન હમારો, થેં છોડો હું ચાકર તારો;
 માણિમદ્રજ વાચા માની, ઠાકો ગોરો કિડા કાની. ૯
 પાઠ ભક્ત પણ વાચા પાત્રી, વળતી સામગરી સંભાળી;
 જલિમ માણિક ખાઈં ઝાડયો, દેશ અઢારેજદિ ઉજવાજ્યો. ૧૦
 કુમતિ રોગ કીયો નિકંદન, માણિમદ્ર તપગજરો મંડન,
 ધ્યાન ધરે એક તાહરું જ્યારે, તેહનાં કારજ વેશાં સારે.
 બોલ શિર રાખે દરબારે, વસુધા કીર્તિ અધિક સુધા વધારે;
 આઠમ ચૌદશ જે આરાધે, સત્રંગા જાપ દીવાળી સાધે. ૧૨
 શ્રી માણિમદ્ર પૂજે જે મોટો, તસ ઘરેં કદિય ન આવે તોટો;

ભાવે કરી તુજને જે ભેટે, માણિક તેહનાં દાગિદ્ર મેટે. ૧૩
 ધન અખુટ તે બહુ રૂદ્ધિ પાવે; માણિક તત્ક્ષણ રોગ ગમાવે;
 સેવકને તું ખાંહે સાંહે; મહિમા થાયે મહિયલ માંહે. ૧૪
 જો મુજને સેવક કરિ જાણો, તો માણિક એક વિનતિ માનો;
 દિલ ભરી દર્શન મુજને દીજે; કૃપા કરી સેવક સુખ કીજે. ૧૫

દોહરા.

તું વાસી ગુજરાતનો; નવખંડે તુજ નામ;
 મગરવાડે મોટો મરદ; કવિયાં સારે કામ. ૧૧
 સેવકને થેં શીખવો; નાયક માન નરેશ;
 જીણુ વિધ હું પુજા કરું; સેવા દેઓ હમેશ. ૧૭
 કરો અજાણી કવિયણુ; માણિભદ્ર મા ખાપ;
 દિલભરી દર્શન દીજીયે; સેવક ટાળ સંતાપ. ૧૮
 માણિભદ્ર મહારાજસું; ઉદય કરે છે અરજ;
 મુળ મંત્ર મુજને દિયો; રાખો માહુરી લાજ. ૧૯

અડિયલ છંદ.

ત્રીતાલ ચોપાઇ. રાહ.

વસુધામાં ભારી લાજ વધારો, ન્યાત ગોત્રમેં કુજશ નિવારો;
 હુખ દાગિદ્ર હરિજેં દૂરે, પુત્ર તણી તું વાંછા પુરે. ૨૦
 સેતાનીને તું સમજાવે, અવનિપતિ પણ તુમ પાપ આવે;
 વિધન અનંતો રાજ નિવારો, માણિભદ્ર મુજ શત્રુ નીવારો.
 સઘળાં નર નારી વશ થાય, સાકિણિ ડાકિણિ નાશી બાય;

જૂત પ્રેત તુજ નામે નાશે, નાહર ચોર કદી નવ વાસે. ૨૨
 મોટા દાનવ તૂંહિ મરોડે, તાવ તેજરા તૂંહિજ તોડે;
 હરિહર દેવ ઘણાય હોય, કળિયુગમે તુમ સરિખો નહિ કોય.
 ભાવે અડસઠ તીરથ લેટો, ભાવે શ્રી માણિમદ્રને લેટો;
 મુરપતિ માહરી અરજ સુષ્પીજે, કવિયણુને તત્ક્ષણુ સુખ કીજે;
 દ્યો વાંછિત માણિક વરદાઇ, સેવકને ગહુકદ્દ સુહાઇ. ૨૪

કળીશી.

છંદ. ૫૫ છંદ.

ગુણુ ગાતાં ગહુગદ્દ અન્ન ધન કપડો આવે,
 ગુણુ ગાતાં ગહુગદ્દ પ્રગટ ઘર સંપદ પાવે;
 ગુણુ ગાતાં ગહુગદ્દ રાજમાન મોજ દીરાવે.
 ગુણુ ગાતાં ગહુગદ્દ લોક સહુ પુખ લાવે,
 સુખ કુશળ આશ્યા સફલ ઉદય કુશળ એણીપરે કહે.
 ગુણુ માણિકનાં ગાવતાં લાખ લાખ રીજાં લહે. ૨૫

સરસ્વતિ અષ્ટક.

હરિગીત છંદ.

શુદ્ધ વિમલકર નાવ બુધવર, નિરૂપ રમની નિરખિયે;
 વર દેય ન બાલા, પદ પ્રવાલા, મંત્ર માળા હરખિયે.
 સ્થિર થાનંભા અતિ અચંભા, રૂપ રંભા મલકતી;
 ભણ્યે શવાની જગત જનની, રાજ રાની સરસ્વતી. ૧

સુરરાજ સેવિત દેખ દૈવત, પદ્મ પેખત આસનં;
 સુખદાય સુરતિ, માય મુરતિ, દુઃખ દુરતિ નિવારન.
 ત્રિહુ લોક તારક, વિધનવારક, ધરા ધારક ધરપતિ;
 ભજીયે ભવાની જગત જનની, રાજ રાની સરસ્વતી. ૨
 કેવિયાં કેપિત, લોભ લોપિત, અવનિ ઓપીત ઇશ્વરી;
 સંતોષ ધારન વિધન વારન, મહન મારન મહેશ્વરી.
 ખલહલ્લા ખંડન છિદ્ર છંડન, દૂષ્ટ દંડન નરપતી;
 ભજીયે ભવાની જગત જનની, રાજ રાની સરસ્વતી. ૩
 શિવ શક્તિ સાચી રંગ રાચી, અજ અજ્ઞાચી યોગીની;
 મદ ઝરન મત્તા તરન તત્તા, ધત્ત ધુત્તાધીગિની.
 જ્ઞાંસ્તપંતિ મન રમંતિ, ધવલ દંતિ વરમતિ;
 ભજીયે ભવાની જગત જનની, રાજ રાની સરસ્વતી. ૪
 જલ થલજ નાની પવન ખાનિ, મતિ બખાનો વીજલી;
 ગિરવરાં ગહન, વાઘ વાહન, સર્પ સાહન સીતલી.
 હુક હાંક ધારી હથ્થ હઝારી, ધનુષધારી ભગવતી;
 ભજીયે ભવાની જગત જનની, રાજ રાની સરસ્વતી. ૫
 જળજ્વાલ જલ્લરિ ધિધિમ ધપવરિ રિરિ રિર ધરખજીયે;
 ધિધિધૌં કિધૌં ગડદિ ધિધિક ધિરંત, ધિધિક ધૌંગડ દીગજીયે.
 દ્વાં કિ ડૌં ડૌં રૂરૂમતિડાં, તત્તકિત્રાત્રાં ઠમકતી;
 ભજીયે ભવાની જગત જનની, રાજ રાની સરસ્વતી. ૬
 રિરિરમ કિરિમિરિ મિજીજમજી મિજીમિ, ઠમકિઠમ પગ
 રચિયે;

ધમકિ ધમ ધમ ગ્રહણિક ગ્રહણિ, ગમ અતિ અમગ નૃત્તિ
મચ્ચિયેં.

તત થેઈઅ તાનન માત માનન, અચલ આનન દરસતી;
ભણ્યે ભવાની જગત જનની, રાજ રાની સરસ્વતી. ૭
ચવ ચક્ર ચાવન ઝટિક ઝાલન, ગર્વ ગાલન ગંજની;
વિરદાં વિદારન મહિષ મારન, દલિદ્ર દારન ભંજની.
ચરચિયે ચંડી ખલાં ખંડી, મદન મંડી મલકતી;
ભણ્યે ભવાની જગત જનની, રાજ રાની સરસ્વતી. ૮
કવિ કરે અષ્ટક ઢાલ કસનક, વિસન પૃષ્ઠક કંજિયે;
મણિ મૌલ મંડિત પડે પંડિત, એ અખંડિત પેખિયે.
દયાસુર દેવી સુરાં સેવી, નિત નમેત્રી જગપતિ;
ભણ્યે ભવાની જગત જનની, રાજ રાની સરસ્વતી. ૯

શારદા માતાનો છંદ.

દેહા.

વીણા પુસ્તક ખારણી; પ્રદ્યા પુત્રો માય;
જે ગુણ હુ અક્ષર જપું, તે તુમ કરો પસાય. ૧

છંદ.

કરવીણ બજાવે નાદ સોહારે રંગ અનોપમ રૂપ ભરે,
સેવક શ્રુત્ય અપે વિદ્યા થપે દારિદ્ર કર્પે ડુંદ ભરે;
કાસ્મીર વસંતી રંગ હસંતી દેશ વિદેશે દીપતી,

કવિ પુન્વપયંપે બ્રહ્મા પુત્રી જગ જયવંતી સરસ્વતી ૧

શશુગાર સમજે નેઉરવ જે જળકત નાલી સડી શ્રવણે,
મુક્તાકૃળ હાર કંઠ અપારં કમળલ સારં નત નયણે;
પદ્માસન સોહે ત્રિભુવન મોહે ભાગપણ દીસે ભગવંતી.

કવિ પુન્વપયંપે બ્રહ્મા પુત્રી જગ જયવંતી સરસ્વતી. ૨

શિર રાખડી જળકે ચુડી ખળકે દોરી લહકે કુદાલી,
કરકમળ સુરંગી પુસ્તક સંગી હાથ ખીજેરી જપમાળી;
ખીરોદક ધવલા પહેરી પટોલાં મયગલની પરે માલતી.

કવિ પુન્વપયંપે બ્રહ્મા પુત્રી જગ જયવંતી સરસ્વતી. ૩

સરસતિ માતા સંપતિ દાતા ત્રિભુવન ધ્યાતા તુજ બણી,
મન આસા પુરે દારિદ્ર ચુરે સદા સરૂપી શોભ ઘણી;
જે ગુણ તુજ ગાયે અહીં આરે સિંહ વાહને સોભંતી

કવિ પુન્વપયંપે બ્રહ્મા પુત્રી જગ જયવંતી સરસ્વતી ૪

નુઆદિ કુંઆરી ત્રિભુવન ધારી નીલે વરણે નાછંતી,
પંડિત પંડિત પંચોલી દીશે લોલી ભાટે થાટે ભાછંતી;
ધસી ચંદન લાવે ખુબ રછાવે અગર કપુર રાછંતી

કવિ પુન્વપયંપે બ્રહ્મા પુત્રી જગ જયવંતી સરસ્વતી. ૫

કળશ.

બ્રહ્મા વિષ્ણુ મહેસ અધિક એક મન જ પે;

મુરખ દાનવ દેવ તોય ભય બ્રાંતે કંપે;

મુરનર ગણ ગાંધર્વ કમળ કેરી પુન રચાવે;

પંચોલી પંડિત ઘસી ચંદન ઉર લાવે.

વાહન હંસ કવિ પુન્વપ કહે આરાધે યોગી યતી;

ત્રિહુ ભુવને નાથ તારણ તરણ જ્ય જ્ય દેવી સરસ્વતી ૬

દોહરા.

અંબે અંબે જે કરે સદા સાહેકી હોઈ,

દુખ ભંજે દારિદ્ર હણે વૈરી ન ગંજે કોઈ.

સારદા માતાજીનો છંદ.

સરસ વચન સમતા મન આણી આંકાર અક્ષર પહેલો ધુર જાણી

આલસ્ય અળગો દૂર છાંડિ ત્રિશલાનંદન અંગે મંડિ ૧

સરસ્વતી સરસ વચન માણું તાહારું કવિત કરી પાય લાગું,

તુજ ગુણે મંડયો ઉજ્જમ આણી ખમ્બુરણ માડી તું જગ જાણી. ૨

હરખ્યો ધ્યાન ધરું પ્રભાતે સોંહણે વાચા દીધી રાતે,

તવ મનમાંહે ચીંતા ચુકી પાય લાગું આલસ્ય મૂકી. ૩

તારા ગુણ પૂરા કોણ કહેશે તુજ તૂઠે મુજ મન ગહુ ગહુશે,

જાણુઠો જે જોલે કાણું તે માતાને લાગે જહાણું. ૪

છંદ.

તું ગય ગમણી ચંદા વચણી કટિ તટીલંકી સિંહ લડીયે.

અંગુલી અનોપમ નખ નિરૂપમ ઘણું વખાણુ કિશ્કું કહિયે.

અમુર સવારે જેહને પ્રત્યક્ષ સોંહણે આવી વાત કહે,

તિણ વાતે ત્રાઠો જાયે નાઠો જાડયપણું જગ કિહાં રહે.

તું શક્તિરૂપ માડી નવી સલકે ચામર છત્ર શિર ઉપર જળકે

જગમગ જગમગ જ્યોતિ વિરાજે તાહારું કવિત કહું તે છાજે
 દંત પંતિની માંડિ ઉલી બાણે બેઠી હીરા ટોલી,
 તિલક કહું કસ્તુરી ઘોલી જેહ બાણે અમીરસ ગોળી.
 કાને કુંડળ બક જમાળા રાખડિયે ઉપંતિ માલા,
 હંસાસની સોહે સુવિલાસા મુકતા ફળની કરે જપમાળા.
 નકકુલી નાકે તે રૂડી કર ખળકે સોનાની ચુડી,
 દક્ષણ ક્ષણિ અંગ વિરાજે જં જં બોલે તં તં છાજે.
 તાહરી વેણે વાસગ વસિયો તે પાતાત્રે જઇને વસિયો,
 રવી શશિ મંડળ તારા બાણું તાહારું તેજ કોણે ન ખમાણું.
 રમત કીડા કરતી આલી ધ્યાન ધરું પદ્માશન વાળી,
 પાય ઝાંઝર ઘુઘર ઘમકે દેવ કુસુમ પહિર્યા તે મહકે.
 ચાર ભુજ ચંચલ ચતુરંગી મુખ આરોગે પાન સુરંગી,
 કંચુ કશણુ કશી નવરંગી ગૌર વર્ણુ જ્યુ સોહે ગંગી.
 પ્રદ્મ સ્વરૂપી પુસ્તક વાંચે નવખંડે તું નાટક નાચે,
 ગગન ફરે લહી હાથે કમંડળ વીણ વખવે રંગે રમંડલ.
 ઠોઠા મુરખ કાંઈ ન લેતા તુજ નામે તે કેલી કરંતા,
 વડા કવીશ્વર કલિયુગ માંહે દઠી દડી ઉછાગી કવિતને ચાહે.
 તું વીરભુવન પાછલ લે દેહરી' લહેતી માંહે દેતી ફેરી,
 મેં દીઠી તુજ ઉભી હેરી તુ અજારી નવલ નવેરી.
 હેમાચાર્યને તું તુઠી કાલીદાસને પણ તુંહિજ તુઠી,
 અનુભુતી સંન્યાસી લીધી મુનિ લાવણ્ય સમયે' તુ સાધી.
 વૃદ્ધ વાઢિ દોકર પણ આવી, કુમારપાળ મુખ તુંહીજ ભાવી,

મૂરખ જટનો કર્યો તમાસો વપ્પભટ સૂરિ મુખ વાસો.
 અભયદેવને સોંહણે રાતે મલિયાજિરે જાણી પરભાતે,
 વર્ધમાન સુરિ પરસિધ્યો સુરિ જિનેશ્વરને વર દીધો.
 માધ કવીશ્વરને મન માનો ધનપાળથી નરહી તું છાની,
 રાજા ભોજે ભલિ ભમાડી મુરનર વિદ્યાધરે રમાડી.
 તેજ રૂપ ચાલે ચમકંતા મહિયલ દીસે તુંહિ ભમંતી,
 તારી લીલા કોઈ નવિ પાલે તું ત્રિભુવનમાં એકલડી માલે,
 સુતા કવિને તુંહિ જગાવે મંત્રાક્ષર પણ તુંહિ દિખાવે,
 કામરૂપ તુ કાલીદેવી આગે દેવ ઘણે તુજ સેવી.
 ત્રણ રૂપ ધારે પ્રદ્માણી આદિ ભવાની તુ જગ જાણી,
 તું જગદંબા તુંહિ શુણ ખાણી પ્રદ્મસુતા તું પ્રદ્મ વખાણી.
 તુ ભૈરવ તું ત્રિપુરા ચાલી જવાલામુખી તું યોગણુ ભાલી,
 અલવે કેમી તું અંગજ વાલી નાટક છંદ બજાવે તાલી.
 છપન કોડ ચામુંડા આઈ નગરકોટ તુંહિજ માહા માર્છ,
 શાસનદેવી તું સુખદાઈ તુંહિ અંબા તુંહિજ અંબાઈ.
 તું પદમા તુંહિજ વરદાઈ તું શ્રીમાતા તું સુત દાઈ
 તું ભારતી તુંહિ ભગવંતી આવિ કુમરી તું શુણ સતી.
 તું વારાહિ તુંહિજ ચંડો આદિ ભવાની તુહિજ મંડી,
 તુજવિણુ નાણુ પણ નવિ ચાલે લક્ષ્મીને શિર તુંહિજ માલે
 હરિહર પ્રદ્મા અચરિજ હોઈ તાહરી સેવ કરે સહુ કોઈ,
 દેશ દેશાંતરં કંઈ ભમિયે અડસઠ તીરથ કૃણ તુજ નમીયે.
 મનવંછિત દાતા મતવાલી સેવક સાર કરો સંભાલી,

ઘણું કિશું કહું વાલી વાલી વાંકી તું રખવાલી,
 તું ચાલક તું ચાચર રાણી તું નીલાંબરની ધણીઆણી,
 તું ચપક્કા તું ચારણ દેવી ખોડિયાર વિષહર સમરેવી
 વાણીવર માણું વરદાઇ તું આવડી તું માવડી આઈ,
 તું દેવલ તું ભક્તી આઈ તું વિરડી તું ચખડાઈ.
 તું દેવી મેં પ્રત્યક્ષ દીઠી જાણું હું તું મુજને તુઠી,
 વાત કરે તું પ્રત્યક્ષ બેઠી બેઠી મકારે તું મન ભીતર પેઠી.
 છળ વ્યંતર તુજ નામે નાશે ભૈરવ ડાકણ અત્રગા વાસે,
 વિષમ રોગ વયરીદલ ભાજે તું સખતી સખત્રાસું ગાજે.
 કવિતા કોઠી ગમે કર જો તાહુરો પાર ન પામ્યો કોઈ.
 આદિ સંભૂ બેઠી તું સોહો તુજ દીઠે સઘળો જગ મોહો.

કળીશ.

સલલિત સરસ સાકર સમી, અધિક અનોપમ જાણી;
 વિનય કુશળ પાંડત તણી, કરી સેવ મેં લાધી વાણી,
 કવિ સાંનિ કુશળ ઉત્તટ ધરી. નિજ હીયડામાં આણી;
 કર્યો છંદ મનરંગ, ઔકાર સમરી શારદા વખાણી.
 તખ બોલી શારદા, જ્યું છંદ કીધું ભક્તી ભક્તે વાચા માહારી;
 હું તુઠી મેં વર દીધો લીલ કરી, આસ્થા કૃગશે તાહુરી.

તાવનો છંદ.

દોહરા.

ઔ નમો આનંદપુર નગર અજયપાલ રાજન,
 માતા અજયા જનમિયો જવર તું કૃપા નિધાન.

સાત રૂપ શક્તિ હુઉ કરવા ખેલ જગત,
 નામ ધરાવે જુજવા પસર્યો તું ઇતિ ઉત.
 એકાંતરો બેયાંતેરો ત્રયો ચોથો તામ,
 શીત ઉજ્જુ વિષમ જવરો એ સાતે તુજ નામ.

છંદ.

એ સાતે તુજ નામ સુરંગા જપતા પુરે કોડી ઉમંગા,
 તુજ આગે ભૂપતિ સખ રંકા ત્રિભુવનમાં વાજે તુજ ડંકા.
 માને નહિ તુ કેહ નીશંકા તુઠો આપે સોવન ટંકા.
 સાધક સિદ્ધ તણા મદ મોડે અસુર સુરા તુજ આગળ દોડે,
 દુષ્ટ ધીષ્ટ નાં કંધર તોડે નવી ચાલે તેહને તું છોડે.
 આવતો થરહર કંપાવે હાથાને જિમ તિમ ખહકાવે,
 પહિલો કેડમાંથી આવે સાત શિરખ પણ શીત ન જાવે.
 હીંહીં હુંહુંકાર કરાવે પાંશલિયા હાડાં કકડાવે,
 ઉનાલે પણ અમલ જગાવે તાપે પહિરણમાં મુતરાવે.
 આશો કાર્તિકમાં તુજ જોરો હડયો ન માને ધાગો દોરો,
 દેશ વિશેષ પડાવે શોરો કરે સખલ તુ તાતો તોરો.
 તુ હાથીનાં હાડાં ભંજે પાપીને તાડે કર પંજે,
 ભક્તિવત્સલ ભાવે જો રંજે તો સેવકને કોય ન ગંજે.
 ફેડક તોટક ડમરૂ ડાકં સુરપતિ સરિખા માને હાકં,
 ધમકે ધુંસડ ધાંસડ ધાકં ચઢતો ચાલે ચંચલ ચાકં.
 પિશુન પછાડણુ નહીકો તોથી તુજ જસ બોલ્યા ભય ન કોથી.

શીઅણુ ખીલ કરી એ થોથી મહેર કરી અલગા રહો મોથી
 ભક્ત થકી એવડીકાં ખેડો અવલ અભિનાં છાંટાં રેહો,
 લાખાભક્તનો એ નિવેડો મહારાજ મૂકો મુજ કેડો
 લજવસોમાં અજયા રાણી ગુરૂ આણુ માનો ગુણુખાણી.
 ઘરે સિધાવો કર્ણુ આણી કર્દુછું નાકે લીટી તાણી.
 મંત્ર સહિત એ છંદ જે પઢ્યો તેડુને તાવ કઢી નવ ચઢશે,
 કાંતિકલા દેહી નીરોગં લેહરો લખમી લીલા ભોગં.

કલશ છપય.

ઑં નમો ધરિ આદિ બીજ ગુરૂ નામ વહીજે,
 આનંદપુર અવનીશ અજયપાલ આખીજે;
 અજયા જાત અઢાર વચિયે સાતે ખેટા,
 જપતાં એહિજ જાપ ભક્તસુત કરે મેટા;
 ઉતરે અંગ ચઢિયો પલમે તારા વચણે મુંદા
 કહે કાંતિરોગ નાવે કદિ સારમંત્ર ગણિયે સદા. ૧

ઇતિ જ્વરછંદ સમાપ્ત

એ છંદ સાતવાર અથવા ચૌદવાર અથવા એકવીશી-
 વાર સાંભળે ગણે તો તાપ જતો રહે.

શ્રી યંત્ર મહિમા વર્ણન છંદ.

(ચોપાઇ.)

જીણુ ચોવીંચે પય પ્રણમેત્રિ,
 સહુ ગુરૂ તણા વચન નિશુણેવિ;

યંત્ર તણો મહિમા અતિ ઘણો,
ભાવે ભાલું ભવિયજી સુણો.

૧

સોલે કોઠે લખીયે વીશ વેશ,
સઘળા ભય ટાળે જગદીશ;
અઠાવીશમાં રોગ ભય હરે
છત્રીસે ધૃતિ જય કરે.

૨

ત્રીસે વલી સાયણીના સતી,
બત્રીસે સુખ પ્રસવે હુતિ;
દેવ ધ્વજા જો લખીયે ઇમે,
પચચક ભય ન હોવે કીમે.

૩

ઘર બારણે જો લખીયે એહ,
કામણ નવ પરાભવે તેહ;
સકણિ સંહારી ન હોવે તીહાં,
ચોત્રીસો યંત્ર લખીયે જીહાં.

૪

ચાલીશો શીશ રોગ ટલે,
પાગે વયરી હેલા દલે;
અને વત્રી ઠાકર જો બહુ માન,
વસુધા વત્રી વધારે વાન.

૫

બાસઠે વંધ્યા ગર્ભજ ધરે,
એસા વયજી સદગુરુ ઉચ્ચરે;
ચોસઠનો મહીમા છે ઘણો,

માર્ગે ભય ન હોય કોઈ તણો.	૬
વારિ ભય રિપુ શાકણિ તણાં,	
ચોસઠનો મહિમા નહિ મણાં;	
ભાવત્તરી ભુત ભુરી જેહ,	
ઝુઝે નર જય પામે તેહ.	૭
પંચાશી પંથે ભય હરે,	
અઠયોતરશો શીવ મુખ કરે;	
વીસો તરશો નયણે નિરખંત,	
પ્રસવ વેદ નતે નવિ હૃત.	૮
ભાવન શોની ઉલી નીર,	
મુખ ધોવે હુવે વહાલો વીર;	
સતરિ સયનો મહિમા અનંત,	
તુછ બુદ્ધિ કિમ જાણે તંત.	૯
એકસો બહુતરો યંત્ર પ્રભાવ,	
બાલકને ટાલે દુષ્ટ ભાવ;	
બિહું શોનો યંત્ર લખીયે બાર,	
વાણિજ્ય ઘણાં હોય હાટ મઝાર.	૧૦
ત્રણસેં નર નારીનો નેહ,	
વિણઠયો વાધે નહિં સંદેહ;	
ચારસેં ઘર ભય નહિ હોય.	
ઠણ ઉત્પતિ ઘણિ ખત્રે જોય.	૧૧
પાંચસેં મહીલા ગર્ભજ ધરે;	

પુરૂષ ઓને પુત્ર સંતતી કરે;
છસેં યંત્ર હોયે સુખકાર,
સાતસે અગડે હોયે જયકાર. ૧૨

નવસેં પંથે ન લાગે ચોર,
દશસેં દુઃખ ન પરામવે ઘોર;
ઇગ્યારસેં જે જીવ દુષ્ટ,
તેહના ભય ટાળે ઉત્કૃષ્ટ. ૧૩

બાંદિ મોક્ષ બારસે હોય
દશ સહસે પુનઃ તેહિજ જોય;
વળી સયલની રક્ષા કરે,
એમ યંત્રતણ્ણી મહિમા વિસ્તરે. ૧૪

પંચ્યાસસે રાજાદિક માન,
શાકણિ દોષ નિવારણુ જ્ઞાન,
કંઠે તથા મસ્તક જે ધરે,
અશુભ કર્મ તે શુદ્ધજ કરે. ૧૫

બાવનનાનો મસ્તકે તથા,
કંઠે ખેત્રપાલનો હિ સદા;
પણ્યાલીસ શિર કંઠે હોય,
સર્વ વશય થાય તસ જોય. ૧૬

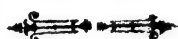
કુકુમ ગોરોચંદન સાર,
મૃગમદ સોં ચૌદશ રવિવાર

પવિત્રપણે પુષ્પ મુળ નક્ષત્ર
 એકમના ભે લાખયે યંત્ર
 પાર્શ્વજીનેશ્વર તણે પસાય,
 અલિય વિધન સખ દુર પલાય;
 પંડિત અમરસુંદર એમ કહે,
 પૂજે પરમાથ સખ લાહે.

૬૭

૧૮

(શ્લોક) સગી હિતાર્થ વિધુ. ૧ હીનમા લિખેત. સ્તને. ૨
 ગ્રહે, ૬ પોડશં, ૧૬ સપ્તયા, ૭ અષ્ટમે, ૮ તિથોદ્દેશાં
 સે, ૧૦ પ્રથમેય, ૧ કોષ્ટેદિયા, ૨ સપ્ત, ૭ ષટ્. ૬
 ય, ૩ અષ્ટ, ૮ ભુ ૧ વેદ ૪ માર્ગણુ ॥ ૫ ॥
 ॥ ૧ ॥ ઇતિ યંત્ર કોષ્ટક મિદમ ॥

ભૈરવની આરતી.

જેન કો ઉદ્યોત ભૈરવ સમકીત ધારી,
 સમકીત ધારીને આવે નરનારી;
 સામળી સુરતપર જાગી બલીહારી. જેન.
 કાનુમે કુંડળ મોતીઆની માળા,
 લટક લટક આવે ભૈરવ લટકાળા. જેન.
 ખાવા પીવા પહેરવા ઓઢવા સંપત આપો સારી,
 ખાળકાંની લજ્જા રાખો મહા મુખકારી. જેન.
 મંગળવાદમાં આપ બીરાળે,

માણીબદ્ર તુમે મહા સુખ આપો. જૈન.

કાળાને ગોરા ભૈરવ ખીરાળે,
રૂપચંદ્ર મનવંછીત પાવે. જૈન.

શ્રી પુદ્ગલ ખત્રીશી.

હોજી ઉરા પુદ્ગલ સંગ નીવારો, એ તો કર્મ તણો છે કુટારો,
તું ઇણથી છે સહી ન્યારો. તું અવિનાશી અવિકારો. એ ટેક. હો
પુદ્ગલ ચડણ પડણ નીરંતર, જ્ઞાની વચન સંભારો,
જ્ઞાનીએ જ્ઞાને તત્ત્વ પ્રકાશ્યો, સાંભળી રૂઢ્ય વિચારો. હો. ૧
કરત હે પુદ્ગલ ઉત્તમ મધ્યમ, જગતમેં ફિરે ઓશીયાળો,
માયા મમતા પુદ્ગલ સંગે, માન મહત્ત્વ પીઆરો. હો. ૨
પુદ્ગલથી દશ પ્રાણ બંધાએ, વેદ ત્રણ વિસ્તારો;
ભોગી રોગી શોગી સંયોગી, સંતાપી સુવિચારો. હો. ૩
પુદ્ગલ પ્રેમથી સોના રૂપા; ચાહત અનેક પ્રકારો,
જડ પુદ્ગલમેં તું જર્મ વસીયો, ચેતન હોઈશ ખવારો. હો. ૪
આહાર મધુર રવિ વિધ સકાર, ચિંતત વસ્તુ હજારો,
નાહી મીલન મીલત અવસરમેં, ધરત તે ધ્યાન અપારો. હો. ૫
જાણુ તું ચેતન પુદ્ગલ વ્યતિકર, શુભ તે અશુભ નીહારો.
ગંધ અગંધ વરતત તેસે, મેલ મીલન તીહારો. હો. ૬
પુદ્ગલકા સખ સંગહે જુઠા, માચત હે મતવાલો,
પરતીત પ્રેમ રખે તું ચેતન, સમજ (ર) સીખ ધારો. હો. ૭

- પુફ્ફલ બનતા છોટા મોટા, રાવ રંક પરીવારો,
અનંતે ભવમેં પહેર્યા જામા, તોડી ચાડત નહિ વારો. હો. ૮
- પુફ્ફલ સંગે ધ્યાન ધરત હે, કરત ક્રીયા કુત્ર ધારો,
ભય મોહની તે જલકત સંગે, પુફ્ફલ રાગ મલારો. હો. ૯
- પુફ્ફલકી આશામેં મુર્ચિત, જીવકુ હોત હે ખ્યારો;
પીણુ તું અંતર સમજ લે પ્રાણી, ભવઘડિનો લેઠ આરો. હો. ૧૦
- પુફ્ફલથી સ્ત્રી પુરૂષને ઈચ્છે; પુરૂષ સ્ત્રી ઈચ્છનારો;
નપુસક ધારત દોનું રૂઢયે; કેસે તરે ભવપારો. હો. ૧૧
- પુફ્ફલ જોગે ઉપજ્યો ત્યાંથી; તેહીજ ઈચ્છન હારો;
પૂર્વ વેદના ભુલ જાવત હે, શ્રીરી ગભે દુઃખ ધારો. હો. ૧૨
- જે જે ગતીના લક્ષણ ગતીમે, તે તે ઉદય સંભારો;
વપુ પ્રસંગે જાન અજાને, અચરીજનો એહ ખારો. હો. ૧૩
- પુફ્ફલ પીળા ધોળા નીલા, કાલા રક્ત હે ખ્યારો;
જીઉકે પુફ્ફલ બેશ બનાવે. શોભે અશોભે ન્યારો. હો. ૧૪
- પુફ્ફલ દેખી જીવ દીવાના, જામા વેષ પટારો,
દેવ અનાદીની ધારણા ધરતાં, વપુ તણો અધીકારો. હો. ૧૫
- પુફ્ફલ ફંદમે તું યું ફસીયો; નિંદ્રા દુર ઉડારો,
અષ્ટ કરમ તુજે દુઃખ પુરે, પુફ્ફલ ભય મંડારો. હો. ૧૬
- પુફ્ફલ ધરમે ચેતન પડીયો, અશ્વોપરે અસ્વારો.
ફિરી ફિરી જાવે તુરંગા રૂઢે, છોડત નાહિ વ્યવહારો. હો. ૧૭
- જીવ જાનત હે પુફ્ફલ સુખીઓ, નહી (૨) દુઃખનો ભારો,
કર્મમંથોગે પુફ્ફલે વસ્તો, ગતિ ગિય નીચ દેનારો. હો. ૧૮

જન્મ જરા મરણ પુદ્ગલથી, સત્યકો કરત ઘટારો,
 ભવ બુદ્ધ્યો કરત હે કૂદ્યો, માનત નાહિ અટારો. હો. ૧૯
 વિષયવાસના હે પુદ્ગલથી, પંચઈદ્રિ ભયકારો;
 તૃષ્ણા તૃપ્તિ નાહિ કરતહો, અધીક (૨) ઉચારો. હો. ૨૦
 ભોગ સંયોગે જે ન જેમ વરતે, તિમ (૨) તૃષ્ણા વધારો;
 ખારો જલ તે પાન કીયાથી, કહો કેમ સંતોષ વારો. હો. ૨૧
 પુદ્ગલ શત્રુ અનાદી નડતો, ધર્મ મીત્ર ધરી ચારો;
 ધર્મ નાહી પીછાંનત જળ લગ, પુદ્ગલ પાછલ લારો. હો. ૨૨
 ઇમ જાણી પુદ્ગલ લક્ષણ તે, ધર્મ ધુરંધર ખ્યારો;
 વીશેષ વરતા કહીએ કેતી, કહેતાં આવે ન પારો. હો. ૨૩
 દુનિયાં વ્યવસ્થા દુરે વારો, દુનિયા દુઃખથી હારો;
 આજ લગણુ તે કૃષ્ણ મોરારી, ગાવત ગીત લવારો. હો. ૨૪
 દુઃસર્પિષ્ણી આરો જાણો, પંચમ કહ્યો દુખારો;
 હિતકર ચેતન સમજણુ રાખો, વપુ પ્રસંગ તે જારો. હો. ૨૫
 ઇશ્વરે અધીકા પુદ્ગલ હેતુ, જીવિત ધરત પ્રકારો;
 અનંતાનંત પુદ્ગલ વિત્યા, અળ તો જરૂર વિચારો. હો. ૨૬
 ઉત્તમ કુલ અવસરમે આતે, ધર્મસે મેલ પખારો;
 જલ સાબું દ્રષ્ટાંતે સમજી, ભવ્ય ધરત ઉપગારો. હો. ૨૭
 સમજે સોહી પવિત્ર પનોતા, શુણુ ધારણુ ધરનારો;
 તે પ્રાણી શ્રદ્ધા સમકીતમે, પારંગત ભજનારો. હો. ૨૮
 ધરો વિવેક મન મંદિર દીવો, વિનય શુદ્ધ અવધારો;
 પરમ સ્નેહિને પરમ પવિત્રએ, શુદ્ધગમથી જીવ તારો. હો. ૨૯

કાંઠા પ્રગણે અગસ્થપુરમે, માણિભદ્રજી મનોહારો;
 તેહુ પસાયે રચના રસીક તે, શ્રવણ કરો નરનારી. હો. ૩૦
 લાલરૂચિજી દીક્ષીત મુજને, દોલતરૂચિ અધીકારો;
 પુદ્ગલ બત્રીશી વીસ્તારી, આનંદ અધિક અપારો. હો. ૩૧
 ઓગણીસે પંચાવન વર્ષે, આસો સુદી રવીવારો;
 દ્વીતિય માસને પડવે દીવસે, વરતત જયજયકારો. હો. ૩૨

લાવણીની ચાત.

સુણો નીરંજન અરજ હુમારી, જાનતહો સખ જ્ઞાનનમે;
 તુમ હો શુદ્ધ સ્વરૂપી અરૂપી, કર્મ લગ્યા સખ જાનનમે. સુણો.
 કર્મકે બંધનમે નીજ પડીયો, અનંતે પુદ્ગલ વર્તનમે;
 અખમે દરિશન પુન્ય સંયોગે, પારંગતકે પંથનમે. સુણો. ૨
 ખટ દરશનમે ખટપટ ચલતી, અંધ ભયે વિષયારનમે;
 મગરૂંડામે મસ્ત મદોન્મત, ફંદ લગાતે ધરી મનમે. સુણો. ૩
 પરમારથકો પંથ ન જાનત, ટુંગ કરત જગ ઠગનેમે;
 પુરૂષોત્તમકો રૂપ બનાકે, દાસ ભયે કુલ આસનમે. સુણો. ૪
 જાન અજાનત સખહી જાનત, ભોગી બ્રમર સખ ખ્યાલનમે;
 અહુનીશ ચાહત કેફ કટોરા, મચી રદ્યા દુઃખ દાવનમે. સુણો.
 અપને પ્રાની ભારી કરત હે, નરભવ ફોગટ હરનેમે;
 કાલ કલાકી ખાત ન જાણી, ટુંઢત પ્રીરતે મરનેમે. સુણો. ૬
 પાત્ર કુપાત્ર સરીખે ગીનતે, કામ આતુરી લટપટમે;

દાન કરત હે ઓરત ચારી, લેતે દેતે હે ચટપટમે. સુણો. ૭
 કપટકલામે પ્રવિણ હોત હે, કલુષ્ય કર્મકે બંધનમે;
 કરુણારસ તો નાહિ પીછાને, અજ્ઞાની હે સખ જનમે. સુણો. ૮
 કલિકાલકા લક્ષણ દેખત ચારો, મુઠમતી ભણ્યા જનમે;
 શુકીત ભાવ ઠેરે નહી ઢીલમે, ન્યાય રહ્યો નહિ સાજનમે. સુણો. ૯
 મુરખ જનોમે મુઠમતી હે, લલના લાલચ કોધનમે;
 વીપરીત વાત કરત હે ચારો, પઠત ગુન તસખી રૂંધનમે. સુણો.
 જબરજસ્ત હે મદન મસ્ત હે, ફરતે જગડા કરનેમે;
 ઉલઠ હોકે ઉલટા ચલતા, ભીલતે ભીલતે વણેમે. સુણો. ૧૧
 ખોજત નાહી અંતર આતમ, કહેતે ધર્મકે પંથનમે;
 વાદ વીવાદકી ખાતો બનતી, ખોલત તેસે ધમડનમે. સુણો. ૧૨
 એસે વ્યતીકર જગમે ખોતકે, દોડત શ્વાન જયુ દ્રવ્યનમે;
 જોગ પંથ કેસે બની આવે, ભવભ્રમણે કીયા આરતમે. સુણો. ૧૩
 અરજ સુણો મેરી સીદ્ધ નીરંજન, સેવક પ્રીરતે નીરાશ્રવમે;
 લહેર અંશજો પ્રભુતા પાવે, તો મુઠ આનંદ તે ભવમે. સુણો.
 અંતર સમજી હોવે જીનકું, ધ્યાન ધરત જખ અનુભવમે;
 ઉનકુ વિભાવ દિશા ગઈ નિશ્ચે, શાસ્વતી દોલત એક લવમે. સુણો.
 ઉત્તમ ગુણથી રતનજ દીપે. અમૃત મુખકે કારણમે;
 નમો નમો નીરંજન દોલત, નીગુણા સંખ નીવારણમે. સુણો!

(યુવતીનો શણગાર.)

હરિગીત છંદ.

- કં કણુ તણી શૌંદર્યતા, દીસે ભલી જે મહિ વીધે;
 કે ળવંતી એ શુભ કામની, દીસે ભલેરી શી રીતે. ૧
 ચં દ્ર વદની શોભતી, નીજ શીયળવૃતના છાપથી;
 દ ધને રૂડાં દાનો, અને નીજ પુન્યના પ્રતાપથી. ૨
 જે કામની જન્મી જનેતા, સાથમાં ભટકે સદા;
 ઠા મે ઠરી નહિ બેસતી, નહિ રીજવે પતીને કદા. ૩
 ળા વણ્ય તે શા કામનું, બે નહી બનીએ પ્રતિવૃતા;
 લ ગની લગાડી નાથશું, નીજ કંથના શેવે કદા. ૪
 નથ બ શાન્ત ને આપેશમાં, સુખે રમે જે પ્રેમદા;
 લા બે વરીને જગતમાં, દીર્ઘાયું રહે બે સર્વદા. ૫
 આ મ તેમ ફરતી ફરે, તત્ત્વ જ્ઞાન શું બુઝે નહી;
 ગા વે ધરી લટકાં કરે, વૈકુંઠમાં કો લે નહી. ૬
 લો બી અને કઈ લાલચુ, આવી રીતે અથડાય છે;
 હ રતા રહો નીજ નાથથી, એ મંત્ર અહી શીખવાય છે. ૭

સુરજ દેવનો સલોડો.

સરસ્વતિ માતા રૂઢયામાં ધરીએ, દેવગુરુ ધર્મ નીત પ્રત્યે નમીએ
 અક્ષર શુદ્ધનો કરબે સુપસાય, સુરજ દેવના જથ ગુણ ગાય.
 ઠહું સલોડો સુણબે સુખદાય, શ્રવણ કરતાં મંગલીક થાય;

આકાશમાર્ગે અર્ધ ભણીજે, મનુષ્યલોકમાં તેજ પ્રગટીજે.
કાસખદે રાજા કમળા પટરાણી, ચૌદે સુપને રાત વીહાણી;
કુખે ઉપનો સુરજદેવ, ગ્રહ ગણી મલીને સારે તે શેવ
દેવ દાનવને દરશન પાયા, જન્મ્યા હો સુરજ તેજે સવાયા;
સોવનસમ કાયા તેજે જલહલતી, પ્રભામણી માણીક અતી
ભલભલતી.

જગમગ જોતી તે જલમ જસ પાયા, નવે ગ્રહમાંહી અધીક
સોહાયા.

સોળે ચક્રને તેજે તપંતો, ચાર ભુજને મુગટ દીપંતો.
લાલ હીરાનો હાર જો શોહો, કાને કુંડલને તીલક મનમોહો;
સરવે દેવોએ મહોચ્છવ કરીયો. પુન્ય ખજાનો અધીકેરો ભરીયો.
કીરણ પનરસે તેહને કહેવાયે, માસ માસ પ્રતે દીનકર વ્યવશાય
ખારે રાશીએ રાસ રમંતો, વીમાને બેસીને કીડા કરંતો.
સપ્ત મુખ ઘોડે શીયાળે ચઢંતો, મહીખ અસવારી ઉતાળે અડતો
વરસાલે ગયંવર ચઢે શીણુગારી, સુરજદેવની શોભા અતી ભારી.
અતિ ધણા દેવોએ મીલી પ્રસીધો, નવલખ તારાંરો ઠાકુર કીધો.
પોતે વરપાઈ અમરાપુર લીધો, ત્રણ ભુવનમે સમરથ સમ્રિધો.
અઠાવી નક્ષત્ર સતાવી જોગ, મકરસંક્રાંતે પરણે સુખ લોગ;
અઠરાશી ગ્રહ સેવા સુધારે, પોહવી ઉપર તીખીર દુરવારે.
દેવ દેવીયો આગળ નમંતા, જક્ષ હજારો સેવા કરંતા;
ચાર હજાર અંગ રક્ષણીયા, તાબેદારીમે બહુ દેવ ભણીયા.
જોતશી ઈદ્ર જોત પ્રકાશી, મેઝ પાખલીયે નીલ પ્રત્યે વાસી;

જીવીત પદ્યોપમ એક બજેરો, એહનો અવદાત શાસ્ત્રે ગણેરો;
 દાન પુન્ય તે સુરજની સામે, વરત ધરવું તે દીવસનું બામે;
 તપજપ ધ્યાન તે ભાવના રામે, પંડિત પુરૂષો તે શાસ્ત્રેથી દામે;
 તેજે તપંતો તરૂણી જ્યવંતો, ગુણીજન પ્રાણી તે ભક્તિ ભજંતો.
 દશ પંચ મંડળે રહે હરખંતો, મુહુરત એકને અંતરે રહંતો.
 સોલમ સુવર્ણ સુરજ ધર જીપે, ઉદય ઉદયાચળ પર્વત દીપે;
 નીર્મળ ઉગંતાં બે ઘડી સારો, બલકત બાણને નાસે અંધારો.
 સુરજ ક્ષત્રી તે તેજે કરી પુરો, સમરથ ગુણેથી નહી અધુરો;
 આરાધે અર્ક ભક્તિએ રાચી, દીન (૨) સંતતી તસ ધર થાતી.
 સુરજદેવના ગુણી ગુણુધાર, જ્ઞાન તત્વ વીણુ ન લહે પાર;
 કાસબ રાખનો કુંવર કહેવાય, જીતના ડંકા નોખત ખજડાય.
 વરકન્યા પરણે વરઘોડો થાય, તીણુ સમે ધવળ મંગળ કહેવાય;
 ઓછવ આદરી ગણુપતી ઠાય, લગન પહેલે દીન સરસોડો ગાય
 સુરજચંદની સાખી સમન્નય, વરઘડીયાં પરણે અધીક સમુદાય;
 ઓછવ મોછવ અધીકેરા થાય, સલોડો ગાતાં આનંદ થાય.
 નર ભમર થઈ વાંટો વધાર્ધ, લાડકડા લાડી લાવો પરબાર્ધ;
 સુખના સિંધુ પુરવ ઠમાર્ધ, લખમી લીલા આપો વરદાર્ધ.
 અંબર વાઘાને ભુષણ પહેરાઈ, પાન સોપારી શ્રીકૃષ્ણ વરદાર્ધ;
 કુલની માળા મહેકે વીરસાર્ધ, ઇશુ પરે હરખે લાહો લેવરાર્ધ.
 સોહાગણુ સારી રૂપે રંગીલી, કંકુ તંદુલે તીલક વસીલી;
 વર રાખને ઘોડે ચઢાઈ, મનોહર માંડવે બલી સબાર્ધ.

ભણ્યો ગુણ્યોને ચીતમાંહી ધરજ્યો, સુખ સંપદા અધીકેરી
વરજ્યો;

હીનકર દેવના ગુણ જે ધરશે, દોલત દાતાર પાર ઉતરશે.
સંવત ઓગણીસેં અઠાવન વરસે, માઘ વદીદશમી શુકરને દીવશે;
મગરવાડજી અગસ્થપુરમે, તેને સુખપ્રાપ્તિ દોલતરૂચી ધરમે.
સુરજ સલોકો કહ્યો સુખકારી, સાંભળજ્યો ભણજ્યો સરવે નરનારી
લાલરૂચીજી ગુરૂએ ગુણ કીધો, સુરજ પ્રસંગે દોલત જસ લીધો.

કળિયુગનો ચમત્કાર.

દુહા.

દરજી દેવ પુજા કરે, ખાખી બન્યા બહુ વાધરી;
દવામાં દારૂ થયા, મોચી કરે મહેતાગરી. ૧
પંથ આલ્યા પાખંડના, ગરોડા જોશી ઠર્યા;
પ્રાદ્મણુ ખેતી ભાડાં કરે, વૈરાગી લગ્ને વર્યા. ૨
રજપુત રૈયત થઈ રહ્યા, હથીયાર ન રહ્યાં હાથમાં;
દગાખાજ ડાહ્યા થયા, તાબુત તેના સાથમાં. ૩
માન વધ્યાં માવડીયાનાં, ખાધા ડામા હાથની;
ખેંકોમાં ડુખ્યા વાણીયા, નકલો વધી ભાત ભાતની. ૪
ગૌ ભેંસ ઘણાં પીડાય છે, વાર બુમ કોઈની નથી;
વાડા બનાવ્યા કેદના, દંડ માગે છે મહીપતી. ૫
ધરમાદી ધરતી ઉપર અવળ મચું, ઈમાન કોમે નહી આવતું
શાસ્ત્ર તો છપાઈ ગયાં, હવે શું અનર્થમાં ઓણું રહું. ૬

વાહાલાં વેરી થઈ રહ્યાં, રાગ રહ્યો નહી રોશમાં;
 દયા તો દેવલોકે ગઈ, દુનીયાં ડુખી દોષમાં. ૭
 બહુ પાપે પેદા થયું, કોગળીયું કળીકાળમાં;
 આવરદા ઓછો થયો, જીવ પડ્યો જંજળમાં. ૮
 આચાર ધર્મ ઓછો થયો, કૌતુક થાય છે કારમાં;
 એટી સાટે બાપ પરણે, હવે શું રહ્યું સંસારમાં. ૯
 પુન્ય તો પાતાળે ગયું, યુષ્ઠ ગયા તે ગર્વમાં;
 કહેતાં કાયા થરહરે, પ્રીટણ કાળના કંદમાં. ૧૦
 પાપી ગણા સુખીયા થયા, સત્યતા દુઃખી દંખાય છે;
 કહે કંકુચંદ સમજ્યો પ્રાણી, છેવટ સત્યતાનો જય
 થાય છે. ૧૧

આંખ વિના અંધારે.

જ્ઞાન વિના ઘેર અંધારે, શ્રોતા જન સન્તો; જ્ઞાન.
 અજ્ઞાન તિમિર હરનારે, ભવોદધી દુઃખ કાપનારે;
 એવું તે જ્ઞાન મનમાં ધારે. શ્રોતા ૦ ૧
 મોહ, કોધાદી દુત દમનારે, શીયળને પુષ્ટી આપનારે;
 કુમતીને દુર કરનારે. શ્રોતા ૦ ૨
 અક્ષય નીરંજન નામ તારે, અમરાપુર વાસો કરનારે.
 કંકુચંદ કહે જ્ઞાન રૂઢ્યમાં ધારે. શ્રોતા ૦ ૩

સાત વ્યસન વિષે.

રાગ ઉપરનો.

હવે જરી આંખ ઉઘેડારે, સુતેલા બાઈઓ; હવે જરી. એ ટેક.

વ્યસનથી અલગા રહો બડાલા, ધન ખોઈ કહેવાશે લાલા;

અમૃત પીયોને મારા વહાલારે સુતેલાં ૧

અપ્રીયુથી ક્ષય રોગ થાશે, ગાંજથી લોહી સુકાશે;

દારૂથી જીંદગી ખોવાશેરે. સુતેલાં ૨

પરનારીથી નકે જશે, જુગારના ફંદામાં પડશે;

ભાડા વિનાની ખોલી જશેરે. સુતેલાં ૩

ચોરીનું ધન ન રહે ઘરમાં, કાં માટીમાં કે જળમાં;

નહી તો જશે સદ્દામાંરે. સુતેલાં ૪

દારૂ ને જરી બે બાઈ, ચોરી માતા છે બાઈ;

સદ્દો છે તેનો જમાઈરે. સુતેલાં ૫

સાક્ષી તેના અપ્રીયુજ છે, ગાંજે તેનો કાકોજ છે;

જુગાર ખ્યારો મીત્ર છેરે. સુતેલાં ૬

કુવ્યસન તજશે તોરૂં, શેઝાથી નહી થાય સારૂં;

જીવતર થશે ખારૂં ખારૂંરે. સુતેલાં ૭

જે જન સાતે વ્યસન તજશે, ભવસીધુને તે તો તરશે;

કંકુચંદ કહે સ્વર્ગે જઈ અડશેરે. સુતેલાં ૮

ગરબી.

લાલચે લલનાના લાખો લુટાણા,

કામના કિકર કેઈ કુટાણા.

એ ટેક.

યોગીઓએ પશુ છોડ્યા જોગો,	
ભોગી થયા તે તો ભોગવી ભોગો.	લાલ૦ ૧
સાધતા સાધક જેઓ સમાધી,	
ખરેખરી તેને જીતીઓ ખાધી.	લાલ૦ ૨
જાણતા જે નર જગમાં કહેવાણા,	
તરૂણીએ તેઓને પશુપરે તાણ્યા.	લાલ૦ ૩
દેતા સર્વેને જે ઉપદેશો,	
કામની સંગે પામ્યા તે કલેશો.	લાલ૦ ૪
જ્ઞાન ગુમાવી ગયા કેઈ જ્ઞાની,	
માન તે રાખી રહ્યા નહી માની.	લાલ૦ ૫
ભણેલા તેતો બમણાજ બુદ્ધ્યા,	
ડાહ્યાપણે ડોલી ડોલી તે દુદ્ધ્યા.	લાલ૦ ૬
મુજ સમ તુજ સમ કો ન મુકાણા,	
ચતુર હતા પણ બમણા ચુકાણા.	લાલ૦ ૭
ધન્ય તે જે રહ્યા ધીરજધારી,	
અમૃત સુખના એ અધીકારી.	લાલ૦ ૮

પદ બીજું.

પશુપરે પાસમાં તે પકડાણા,	
જીવતીની જાળમાં જે જકડાણા.	એ ટેક
મોહ્યા જે જન મુખને મટકે,	
લલચાણા વળી લોચન લટકે	પશુ૦ ૧

બકુટીના ભાવ ભમ્યા જે ભમતા,	
નર તે તો કિંકર થઈ રહે નમતા.	પશુ૦ ૨
જે પુરૂષે કુચ કુંભ જે જોયા,	
રમ્મિક થઈ તે તો પોતે રોયા	પશુ૦ ૩
ચંચળ ચાલે નારી તે જે ચાલ્યા	
ઘેરી તેઓને તો ધુલિમાં ઘાલ્યા.	પશુ૦ ૪
તન અને મન ધન બગડ્યાં તેનાં,	
જીવતીને વશ થયા જગમાં જેનાં.	પશુ૦ ૫
મહાજન રાજન સાજન મોટા,	
છળીટીને વશ થઈ થઈ ગયા છોટા.	પશુ૦ ૬
જગતમાં નારીને વશ નહિ તે તો,	
ત્રિભુવનનો પત્તિપાવન તે તો,	પશુ૦ ૭
નિર્વિષયી જે તજે નરનારી,	
અમૃત સુખના તો તે અનુસારી.	પશુ૦ ૮

પદ ૩ જી.

સાચા સમરથ તેઓ જે સુરા,	
પોતે જીતેલા જે કામને પુરા	એ ટેક
ધીરમાંહી મહા મોટા ધીરા,	
વિષયોને વશ નહિ જે વીરો.	સાચા૦ ૧
શેરોને મારે કેઈ સમશેરો,	
ઘાલીને ગિરિંકંદરે ઘેરો.	સાચા૦ ૨
હાકે પોતે કેઈ હાથીને હાકે,	

છકેલા એવા મહા મદનની છાકે.	સાચાં ૩
ગણે ના મહાબળી તોપના ગોળા,	
ડરનારોને તો જેવા યમ ડોળા.	સાચાં ૪
યુદ્ધમાં જોર કરે કેઈ યુધ્ધો,	
કુરો બનેલા જે બહુ કુધ્ધો.	સાચાં ૫
સર્વે તેઓ નહિ સુખટો સાચા,	
કામને જીતવા તે સહુ કાચા.	સાચાં ૬
પુરા તેજને તે જન પામ્યા,	
જીતી કામ તે જસથી જામ્યા.	સાચાં ૭
કવિયો પણ તેની કિર્તિ કરે છે,	
વીજ્ય અમૃત સુખ એજ વરે છે.	સાચાં ૮

પદ ૪ થું.

કરી કરીને શુભ કામરે, લીજે નરભવ લાહો. એ ટેક.
 પર ઉપકારને કરવા પ્રિતે, હુધ્યામાં ધરી હામરે, લીજે. ૧
 દીન દુઃખીને નજરે દેખી, દાનમાં ખરચો દામરે. લીજે. ૨
 સાંભળી સદ્ગુરૂથી શુભ શાસ્ત્રો, તજીએ દોષ તમામરે લીજે. ૩
 અંતર આત્મિક તત્વ આરાધી, અમૃત સુખ અલીરામરે. લી. ૪

પદ પાંચમું.

ધરી ધરીને નીજ ધર્મરે, તત્વ જોલવું તેનું. એ ટેક.
 અંધ ગયંદને ન્યાયે અજાણે, કુટવું નહિ જડ કર્મરે તત્વ. ૧
 સાધે દેખા દેખી જે સાધન, નર પામે તે ન મર્મરે. તત્વ. ૨

હઠ તાત્વીક મતી મનમાં ધરવી, વપુમાં ઝુમ વર્મરે. તત્વ. ૩

તત્વાતત્વ વીવેચનતાથી, સુદર અમૃત શર્મરે તત્વ. ૪

પદ ૬ હું.

તજ તજને ખરું તત્વરે, ભુલ્યા ભવમાં ન ભટકે એ ટેક.

બહિરાત્મકમાં મોહી જે બેસે, મન માગીને મમત્વરે. ભુ૦ ૧

મુળ સ્વભાવને કોરે મુકી, જીવતે પામે જડત્વરે. ભુ૦ ૨

રાજસ તામસના કોઈ રસીયા, સંઘ્રહે કોઈક સત્વરે. ભુ૦ ૩

અમૃત સુખ સાધનનું એ તો, આત્મ અનંત અજત્વરે. ભુ૦ ૪

પદ સાતમું.

નથી નથી કોઈ નથી સગું તારું સાચુંરે. એ ટેક.

જુઠાં સગાં તે સાચારે જાણે, કહીએ ઘણું કથી. નથી. ૧

સ્વાર્થ મુધી તે તો સગાં છે, મોહિ મરે ક્યાં મથી. ન૦ ૨

પ્રેરક તું મન તનનો પોતે, રથનો જેહવો રથી ન૦ ૩

આત્મા અમૃતરૂપી એ આ. પુન્ય સુપંથ પથી. ન૦ ૪

પદ આઠમું.

મનનો માર્યો મરે, પોતે પોતાનારે મન. એ ટેક

મન અરહટને ફેરવી મુરખ, ફેરવ્યો તેનો ફરે. મન ૧

વીષયમાં મનને કરીને વીલુધ્યું, કોટી કલેશ કરે. મન. ૨

આત્મા એહને વસજો આણે, તો ભવસીંધુ તરે. મન. ૩

અમૃત ગુણ રાસી અવીનાસી, ધૃતી મૃતિ કિર્તિ ધરે. મન ૪

પદ નવમું.

મનને વશ કરે તે મુની મોટા,

ખેલે ખેલ ખીજા તે તો ખોટા.

એ ટેક.

શાખમાં ખરતૈ મસાણે રહે છે,	મન૦ ૧
સરવે ભક્ષી થઈ તાપ સહે છે.	
પાંચકે સુધરે પશુ અજ પોતે,	મન૦ ૨
જળચર જળમાં નાહે છે જો તે.	
કરાવી કરે છે મરકટ કરણી,	મન૦ ૩
વળી વળી રામ રટે શુક વરણી.	
લોચન કર્મ કરે સહુ લલના,	મન૦ ૪
કાગ કરે ન ભક્ષાભક્ષ કલના.	
ભુખે મરે નીરધનીયા ભીખારી,	મન૦ ૫
વીકલ રહે છે સ્વતાંત્ર વીહારી.	
મન વશ કર્યા વિના મુનીયો જે મુઠો,	મન૦ ૬
ખુઠીયા ટોળાના જેવા, તો ખુઠો.	
મન વશ કીધાં તે મુનીયો મહાત્મા,	મન૦ ૭
પરમ અમૃત સુખ ભોગી પરાત્મા.	

પદ દશમું.

રાગ. સ્યામકલ્યાણ.

ભણી ભણીને મત ભુલરે, ખેલ જાણી લે ખોટો. એ ટેક.
 પંડીત થાય છે જગમાં પુજવા, ફેગટ કરતો કુલરે. ખેલ. ૧
 પંડીત મળે સમજ્યો ન પોતે, ડાપણુ થઈ ગયું કુત્તરે. ખેલ.
 કરતો પંડિત કુટીલનાં કામો, કલંકીત કરશે કુળરે. ખેલ ૭
 અમૃત સુખને જો તુ ઇચ્છે, મોહનું છેદને મુળરે. ખેલ. ૪

પદ અગીયારમું.

નથી નથી કોઈનો નેહરે, તુમે મત મત તાણે. એ ટેક.
 માત પીતા સુત બાંધવ મોટા, તુમને તજે છે તેહરે. તુમે.
 નારી નકારી નરક નીશાની, છટકી દેછે છેહરે. તુમે. ૨
 પ્રીતે જેને પાળી પોશી, દુર રહે તે દેહરે. તુમે. ૩
 ખરચી દામ બનાવ્યું જે પોતે, ગણમાં પોતાનું ગેહરે. તુમે. ૪
 અમૃત સુખ સાધન છે એમાં, અંતર સમજે એહરે. તુમે. ૫

પદ બારમું.

કહુ કહુ સાધુ કહે, તબ હમતાકુરે કહુ કહુ સાધુ કહે. ટેક
 મદન વીકાર જાકે મનમે, ચીત્ત ન બીત્ત ચહે. તબ. ૧
 કથની જેસી તેસી કરની, રહેની એસી રહે. તબ. ૨
 બહીરંતર સૌ ખરતત બૈસો, ગુન અવોરૂધ ગહે. તબ. ૩
 પરગ અમૃત સુખ સોહી પાવે, લોકિક કિર્તી લહે. તબ. ૪

પદ તેરમું.

રાગ કાશી.

જાની એ શુદ્ધ જતી, તબ ગુનીતાકુરે જાનીએ શુદ્ધ જતી. ટેક
 અધ્યાત્મીક જે બસ્તુ આરાધે, મુઠન જાકી મતી. તબ૦ ૧
 મનીકુહી કંકરસી મનમે, રાખે તને કરતી. તબ૦ ૨
 મન અંચળતા જાકી મીટીહે, ગહતન દુષ્ટ ગતી. તબ૦ ૩
 જાકી આત્મીક તત્વ તે જતના, અમૃત સુખદ અતી. તબ૦ ૪

પદ ચૌદમું.

માનું મે વાકુ મુની, મુધર સયાનોરે. માનું મે વાકુ મુની. ટેક

(૮૪)

અશુભ ક્રીયા જે ઉરમે ન આને, બલતા ખોટી ખુની. સુધર.
સમદરશી જે ધરતસ બનતે, પાવન ચરીત પુની. સુધર.
ચીન્મય મુર્તિ આત્મકી ચારૂ, ચીતમે ધરત ચુની. સુધર.
અમૃત સુખ ભોગી હૈ એસો, ગર્વ વિમુક્ત યુની. સુધર.

પદ પંદરમું.

ખીષય તે જે હે બચ્ચો, સોઈ યુની સાચોરે. બિષય તે. ટેક.
જીવતી રૂપકું દેખી કે જાને, રંચા રાગ રચ્ચો. સોઈ. ૧
લક્ષીત બચન તેજે લલનાકે, નચવત નાહી નચ્ચો. સોઈ. ૨
પ્રીયતીય પ્રીયકે પાસમે પરીકે, પ્રેમમે જે ન પચ્ચો. સોઈ. ૩
અમૃત સુખ સાધક ઈનમે, લાલચ તે ન લચ્ચો. સોઈ. ૪

પદ સોળમું.

રાગ ગરખી.

ધીગ ધીગ તેઓને તે ધર્મના ધુતા,
દરે ભરેલા જે દંભના દુતા. એ ટેક.
સદસદ વ્યક્તિ વિમુક્ત સંન્યાસી,
વિષય વિમોહીત મુઢતા વાસી. ધીગ૦ ૧
રાગે ભરેલા વળી વૈરાગી,
તત્ત્વ નં પાચ્ચો તે તાત્વીક ત્યાગી. ધીગ૦ ૨
બહુ નીરધન જન બની ગયા બાવા,
બાખો ચોળી ચોળી માગેરે બાવા. ધીગ૦ ૩
જતીઓ બનેલા જે જાણે ન જતના,
મા બાપે વચ્ચેલા માહિત મતના. ધીગ૦ ૪

સાધુ ખની જે ન સાધે ન સાધે, અવળા આરંભની કરણી આરાધે.	ધીગ૦ ૫
સંવેગે રંગ્યા ન જે સંવેગી, ઉદર ભરણના તે ઉદ્ધવેગી.	ધીગ૦ ૬
દીલ નાપાકી જે દરવેશો, હકતાલાના હરામી હમેશો	ધીગ૦ ૭
જોગ ન જાને જટાળ જે જોગી, લોગમાં મોહિલા મોટાજ લોગી.	ધીગ૦ ૮
આત્મદશાને ન જાણે અતીતો, વીષયમાં વલગી થએલા વ્યતીતો.	ધીગ૦ ૯
મત વાદીઓ ખીજ વળી મોટા, ખાસુ ખોલે પણ અંતરે ખોટા.	ધીગ૦ ૧૦
તત્વ વીચારને જાણે ન તે તો, અમૃત સુખના લોગી ન એતો.	ધીગ૦ ૧૧

પદ સતરમું.

રાગ કાશી.

વેગળોં છે વૈરાગરે ભુલા ભાઈ શાથી ભમો છો. એ ટેક.
 નારી નહી કે હોય નીરધનીયો, તેથી ઉકલે ત્યાગરે. ભુલા. ૧
 પેટ ભરવાના કરીને પ્રપંચો, રાખે રામથી રાગરે. ભુલા. ૨
 ઠગવા લોકોને જોગને ઠાઠે, અંગે સહે પંચ આગરે. ભુલા. ૩
 સાધે સમાધીને સાધન સાચે, જપ તપને વળી જાગરે. ભુલા. ૪
 તત્વ વીચાર વીના જે ત્યાગી, કુડા જેહવા કાગરે. ભુલા. ૫
 તત્વ વીચાર હોય તે ત્યાગી, અમૃત સુખ અનુરાગરે. ભુલા. ૬

પદ અઠારમું.

ભુંડા ધરી ધરી લેખરે ઠગારા લોકો ઠગે છે. ભુંડા. એ ટેક
 નવારે થાય તે જીનાને નીંદે, વીપરીત કરીને વેષરે. ૪૦ ૧
 પાડવા લોકોને પોતાના પાસે. ઉલટા દેઈ ઉપદેશરે. ૪૦ ૨
 બાહીર કષ્ટ ક્રિયા તે બતાવે, લેઈને શાસ્ત્રનો લેશરે. ૪૦ ૩
 ખેમા ઉપર દાખવે ખાંતે, ધરે હૈયામાં દેષરે ૪૦ ૪
 મુંડે કોઈ કોઈ લુચે માથાં, કેઈ ધરે પંચ કેશરે. ૪૦ ૫
 તત્વ વીચાર વીનાના તે તો. નીચે હોળીના નરેશરે ૪૦ ૬
 માટે તત્વ વીચાર તે મોટો, અમૃત સુખ આવેશરે. ૪૦ ૭

પદ ઓગણીશમું.

કોઈ નથી કરનારરે, બનવાનું તેજ બને છે. કોઈં એ ટેક.
 ઇશ્વર રૂપ રહીત અનાદી, ઘડશે કયમ ઘડનારરે. બન૦ ૧
 ઇહા વીના પ્રેરકનો એને, આરોપીયે આભારરે. બન૦ ૨
 બીંબ વિના પ્રતિબીંબ ન બેસે, આભાસ નહી આકારરે. ૩
 નીગમ કહે છે નેતિ નેતિ, વાચારંભ વીકારરે. બન૦ ૪
 મન વિના ઇચ્છા હોય ન માટે, નહિ તે તો નિરધારે. બન૦ ૫
 બનવાનું જે તે સહેજ બને છે, એવો ધરો આધારરે. બન૦ ૬
 પરમાનંદને તો તમો પામો, અમૃત સુખ અવીકારરે. બન૦ ૭

પદ વીશમું.

મુંડે ભુંડાને મુંડરે, કુડીયા કુડ કરીને. મુંડે ભુંડા. એ ટેક.
 અધિકાર રહિતોને દીક્ષા આરોપે, ભટકે પછી જેમ ભુંડરે. કુ.
 બાહીર કષ્ટ કીયાઓ બતાવે, કપટ કીયાના કુંડરે. કુ. ૨

અંતર આત્મદશા નહિ આવે, લોભે લંપટ જેમ લુંડરે. કુ. ૩
 બહુ જન ગામોગામ બગાડે, ઝાઝાં ફરતાં ઝુંડરે. કુ. ૪
 ગુરુકુળની મરજદા ન ગણુતા, રખડે જેમ રણરૂંડરે. કુ. ૫
 અમૃત સુખ કેમ તેઓને આવે, તત્ત્વ ન જેને તુંડરે. કુ. ૬

પદ એકવીશમું.

પ્રગટયાં બહુ પાખંડરે, મહા કળીકાળમાં મોટાં પ્રગટયાં. ટેક.
 સાધુ થઇ અસાધુતા સાધે, અજ્ઞતા ભરેલ અખંડરે. મં. ૧
 સુખ્ય મારગને કોરે મુકી, પોગળ ચલવે પ્રચંડરે. મં. ૨
 અદ્ય શ્રુતોના તે આદેશી, બજવે વેષો જેમ ભંડરે. મં. ૩
 કલ્પીત મનોના મતોને કલ્પે, બળવાખોર જેમ બંડરે. મં. ૪
 ભટકે માગી ખાતા ભીખો, ખંડ અને પરખંડરે. મં. ૫
 અમૃત સુખ તેઓ ન ઈચ્છે, ચાલે કપટમાં ચંડરે. મં. ૬

પદ બાવીશમું.

નાગ ધીરાનો.

સાધુ તે તો સાચોરે, રાચે ન જે રાગરસે;
 કહીએ તેને કાચોરે, વિકળ જે વીષય વસે. એ ટેક.
 મોઢે મમત્વ મદ મત્સર મુકે, શત્રુ મીત્ર સમાન;
 અહંકારને જે કરે અળગો, ધારે ન દેવનું ધ્યાન;
 વશ મન વાસોરે, કાયા તેમ તપથી કસે. સાધુ. ૧
 સમતામાં રમતો સમાધી સાધે, વીરાધે ન વીનય વીવેક;
 સર્વ સત્ત્વને આતમ સમ સમજે, છાંડી છળમળ છેક;
 તૃષ્ણાને તમાચોરે, મારી રહે મુગ્ધ મસે. સાધુ. ૨

અધ્યાત્મમાં નીજ આત્મ અભ્યાસી, અવિનાશી ઇશી અંગ;
 આત્મરૂપ અનુભવ અભ્યાસી, સન્યાસી સતસંગ;
 જગતમાં જાયોરે, હીરો જેમ તેજે હસે સાધુ. ૩
 ઉત્તમ ગુરૂ પેખો ઉદ્યમથી, રત્નાગર જેમ રત્ન;
 અમૃત સુખને અવીચળ આપે, જો જો કરીને જતન;
 મત કોઈ માયોરે, દેખી મુની વેષ દશે. સાધુ. ૪

પદ તેવીશમું.

સમ કનરો.

તજીએ ગુરૂઓ દુર્મતિ તેવા, સજીએ સદગુરૂ ચરણની સેવા. તાંડે.
 ધર્મ મીષે ધન હરતા ધુતારા, ઉન્મત પંથમાં જેના ઉતારા. સ
 ચેલાના ચેલા તિમ તેના ચેલા, વિષય ભરેલા કરે વીષના વેલા. સ
 બુડતા તે પોતે ખીજને બુડાડે, ઉડતાં પંખી જેમ ધુલ ઉડાડે. સ
 વિપરીત શાસ્ત્રથી વદતા વાતો, ઉન્મતથી કરતા ઉન્માદો. સ
 તેવા તો ગુરૂઓ દુરથી ત્યાગો, અમૃત સુખમાં જો અનુરાગો. સ
 પદ ચૌવીશમું.

તારૂં કુણુ તું જોને તપાસી, નીજ ગુણુ નીચયનો થાને નીવાસી. ટેક.
 કોઈનો ન તુ છે તારૂં ન કોઈ, જગતમાં સમજી શકે જો જોઈ. તા
 સ્વારથીયા છે સરવે સમંધી, આદરે મમતા સ્યુ એમાં અંધી. તા.
 ભુલે છે કેમ દેખત ભુઝી, ફેગટ ફંદે ફસે સ્યુ કુલી. તા
 જકડાઈ જા માં જુઠ જંઝળે, ભવભીરૂ જો તું શુભ ભાળે. તા
 સર્વ તજી થા સજ્જન સંગી, અમૃત સુખ પામે સુચી અંગી. તા

જાહેર ખબર.

માણીબદ્ધવીરના સ્થાનકે આવી બાધા મુકવાની તેની તપસીલ નીચે મુજબ.-

૧ જે બાળકની બાધા મુકવાની હોય તે બાળક નાનો હોય તો તેના માબાપે અગર બીજો અન્ય માણસ સાથે હોય તેને પોતાની ગોદમાં તેડી લેઈ માણીબદ્ધજીની પછવાડે ત્રણ વખત ફરવું અને તે સાથે બીજા માણસે એક શ્રીફળ (યા) જે શ્રીફળ વધેરવાનાં હોય તે શ્રીફળ હાથમાં લેઈ એક પાણી ભરેલો લોટો લેઈ શ્રીફળ ઉપર પાણીની ધારા કરતા બાળકની પછવાડે ત્રણ વખત ફરી પછી સર્વે જણ વીર આગળ આવી પોતે રાખેલ નીચમ પ્રમાણે બાધા કરશે તો કુળની વૃદ્ધિ થશે.

૨ બાધા મુકવા આવનાર સફળહસ્થોએ પોતાની પ્રેરણા પ્રમાણે શ્રીજીને ધેતાંબરવાડી ત્યાં બુકમાં છાપેલા આસનોમાંથી ગમે તે ખાતામાં મદદ કરવા જરૂર આપનો પુન્યસ્થ હાથ લંબાવશે એવી આશા છે.

૩ બાધા મુકતી વખતે લોટ કેવી રીતે લેઈ બાધા મુકવી, કેને કેને પૈસા આપવાના છે, તે સર્વે હકીકત પુખરીને પુછી વાકેફ થવું.

૪ બાધાની લોટ છોકરાને પારેલાવ્યા શીવાય પરભારી મોકલશે તો બાધા વળશે નહિ, તેમ તેના કુળની વૃદ્ધિ પણ થશે નહીં માટે કોઈએ પરભારી લોટ મોકલી બાધા મુકાવવી નહીં.

૫ માણીબદ્ધજીના વર્ણનની ચોપડી મંગાવનારે અડધા આનાની ટીકીટ બીડવાથી મોકલી આપવામાં આવશે ચોપડીની કીમત લેવાની નથી.

